

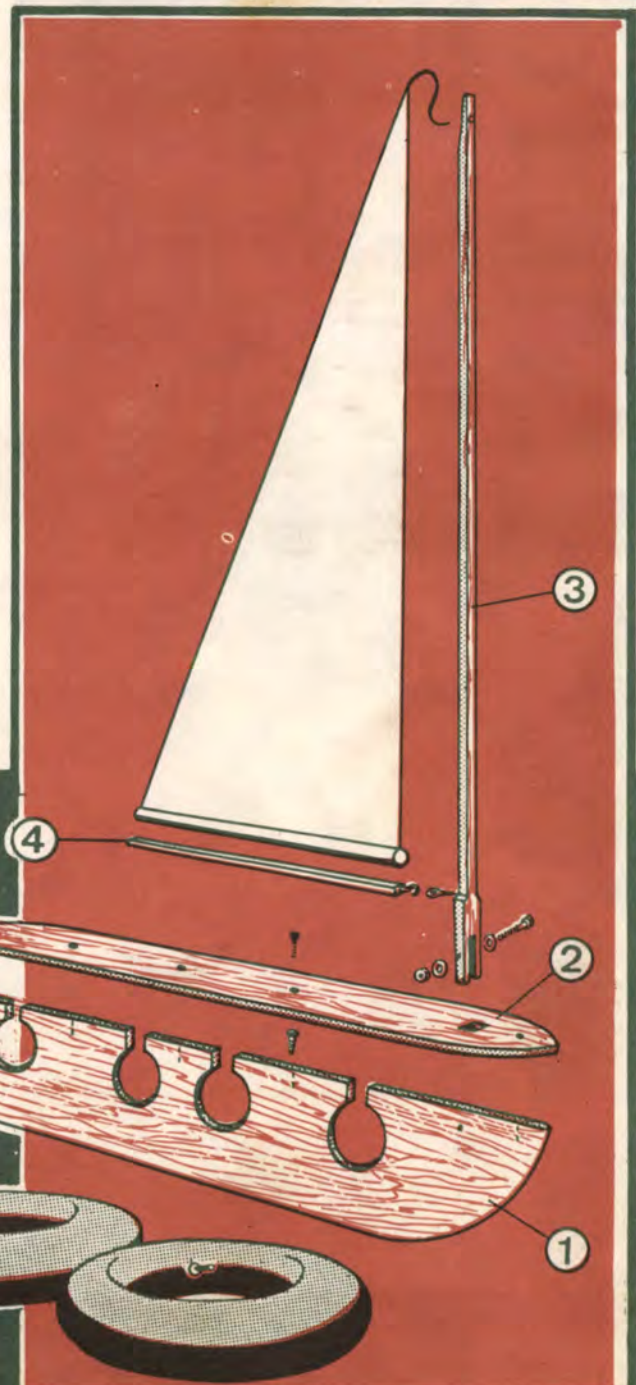
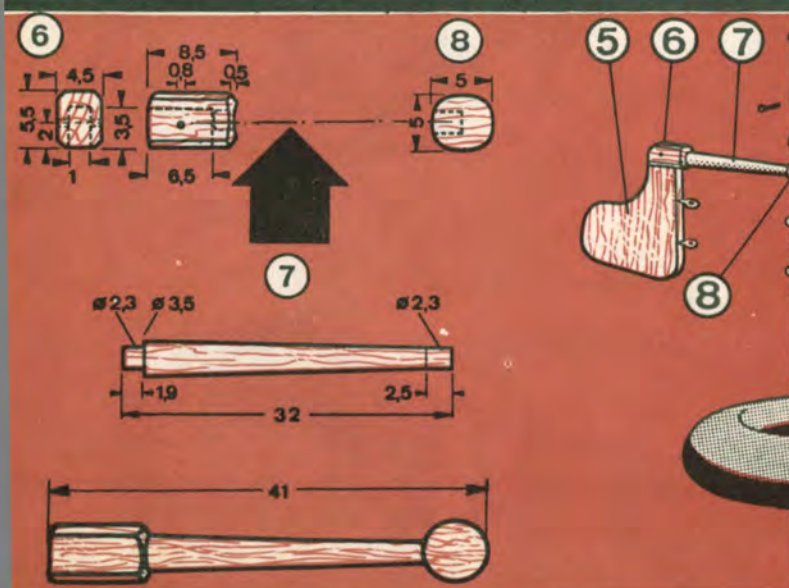
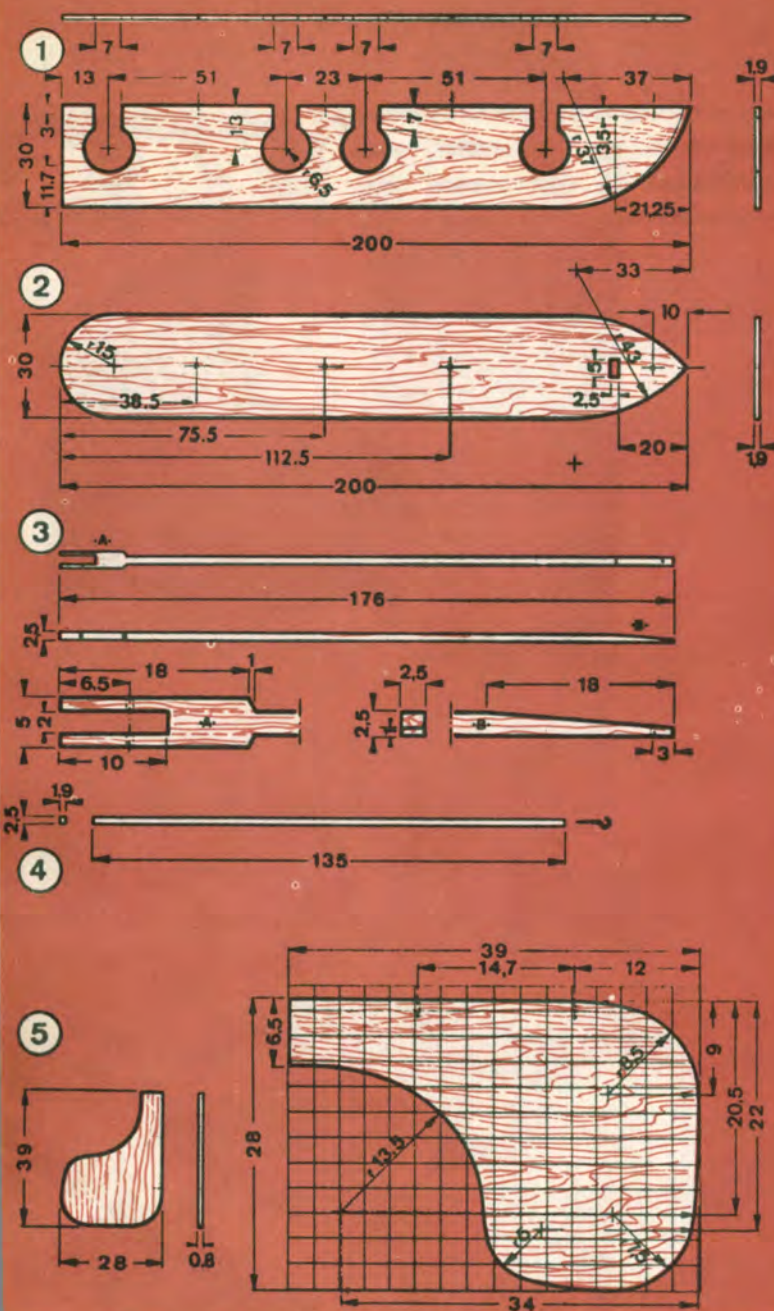
FX 641

ZERMESTER 74 6.

**Barkácsgépet nyerhet
tombolán! (9. old.)**

A SZERELÉS

A késleltető kapcsolás alkatrészeit hagyományos módon, két műanyag lemezcsikba ütött szegecsekre szereljük (3). Az alkatrészek jó forrasztása és a szegecsek közötti szigetelés jósága egyaránt befolyásolják a pontosságot, tehát nagyon figyelmesen dolgozzunk. Az áramkör összeállítása után a kívánt késleltetési időt a P1 potenciométerrel állítsuk be. Az időt lehetőleg stopperórával mérjük, illetve ellenőrizzük.

A megadott T1 és T2 tranzisztorok helyett megfelel más szilícium npn-pnp tranzisztorpár is, mint pl. a BC 142 (nnp) és a BC 143 (pnp). A BAY 45 típusú szilícium diódák helyet is használhatunk más típusút, csak mindhárom egyforma legyen.

A jelfogó TERTA „miniatur” típus, rajzszáma: 4-925315-107. Működési feszültsége 18,4 V-tól 40,2

V-ig terjed, meghúzási árama 26,7 mA, tekercsének ellenállása 600 ohm. Természetesen más, de hasonló jel-

lemzőjű jelfogóval is működik az áramkör.

M. G.

„FÉNYES” TV. távvezérlés

szont csak akkor válhat a tv-nézés, ha modern készülékünk távolból, még hozzá vezetékes kapcsolat nélkül vezérelhető. Ehhez egyelőre magunknak kell újabb tranzisztoros áramköröket építeni és pótlólag a készülékhez csatlakoztatni. A következőkben ismertetett, memória-egységet is tartalmazó készülékünket egy zseblámpa fénysugarával vezérelhetjük. A félautomata nemcsak kényelmes, de vele a mozgásukban korlátozottak (öreg, betegek, rokkantak) is kezelhetik a készüléket, mindössze egy zseblámpát kell felvillantaniok.

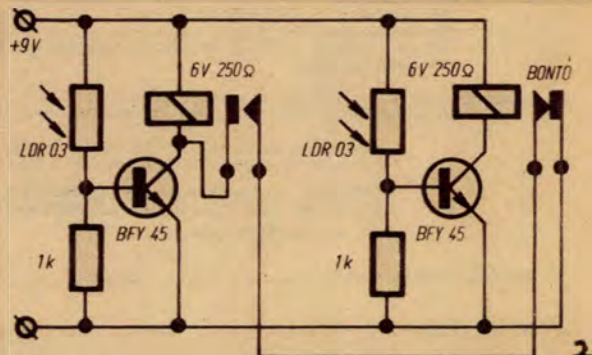
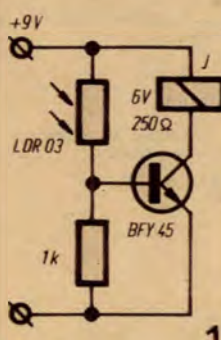
A CSATORNAVÁLTÓ AUTOMATA

egyszerű működésű (1), egytranzisztoros és képes átkapcsolni minden olyan tv-készüléket, amelybe más, (például a 2. program vételéhez

A korszerű tv-készülékekben a néző kényelmét kis automaták sora szolgálja. A korábban csak kézzel beállítható, fontosabb egységek jórésze már automatizált. Ezért például a sor- és képszinkronizáció — a vízszintes és függőleges képméret —, a kontraszt és fényerő arányának stb. beállítása már nem okoz állandó jövest-menést, a néző helyett ezt a feladatot a készülékekbe épített automata áramkörök végzik el.

Am a hangerő szabályozását, valamint a csatornák váltását még hagyományosan, kézzel kell végezni.

Maradéktalanul kényelmessé vi-

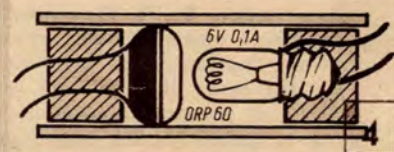
szükséges áramköröket már beépítették.

A kapcsolásban szereplő BFY 45 típusú tranzisztor kollektorához egy 6 V, 250 ohmos, két fix állású jelfogó csatlakozik. A jelfogó érintkezőire a tv-készülék típusától függően kapcsolhatók a program váltásához szükséges vezetékek. (Ehhez kapcsolási rajzot nem közlünk, mivel az összekötés a készülék típusától függően változó.)

A tranzisztor bázisfeszültségét meghatározó feszültségosztó egyik alkatrésze fényre érzékeny fotoellenállás. Mint köztudott, a fény hatására a fotoellenállás ellenállása lecsökken, aminek következtében a bázisosztó feszültsége a tranzisztort nyugalmi, lezárt helyzetéből kinyitja.

A nyitott tranzisztoron átfolyó áram egyúttal a kollektorához kapcsolt jelfogó tekercsén is áthalad s

közben működésbe hozza azt. A jelfogó horgonyának két fix állapota van, ezért a fotoellenállás a megvilágítás megszűntével is a beállt helyzetében marad. (Ha nem sikerül két fix állású jelfogót beszerezni, az egyállásút egyik érintkezője segítségével kössük öntartó áramkörökre!) A visszacsatolás szintén a fotoellen-

Korszerű ismeretek

- pld. Janusz Wojciechowski: **ISMERKEDES AZ ELEKTRONIKÁVAL** fűzve 25.— Ft
Műszaki Kiadó, 311 oldal
A kezdő rádióamatőrök számára nélkülözhetetlen szakkönyv.
- pld. Szemerédy Zoltán: **ÚJ FOTOISKOLA** fűzve 30.— Ft
Műszaki Kiadó, 266 oldal
A fotózást magasabb szinten űzők részére.
- pld. Tömösy M. Jenő: **AUTOVILLAMOSSÁG** kötve 47.— Ft
Műszaki Kiadó, 398 oldal
A hagyományos szerkezeteken kívül a legkorszerűbb tranzistoros szerkezetek működését és kezelését is ismerteti.
- pld. L. P. Suvalov: **A ZSIGULI** kötve 44.— Ft
Táncsics Kiadó, 366 oldal
Eredeti, részletes szerelési és karbantartási utasítás.
- pld. **AUTOMOBIL REVUE 1974.** fűzve 342.— Ft
Svájci kiadású album (német-francia nyelven) 532 oldalon ismerteti rövid leírásban a világon gyártott gépkocsitípusokat.
- pld. Guy R. Williams: **DAS GROSSE BUCH DER MODELLEISENBAHNEN** kötve 684.— Ft
International Umschau Verlag, Frankfurt/Main, 256 oldal, 32 oldal színes és 200 fekete-fehér fotóval mutatja be a modelleket.
- pld. Werner Jaeger: **DAS PELLER—MODELL VON 1963** kötve 116.— Ft
Hinstorff Verlag, Rostock, 128 oldal. Az 1963-as Peller típusú vitorlásról, történetén kívül 1:2,5 léptékű részletes szerkezeti rajzokat is tartalmaz.
- pld. Werner Hirte: **1000 DINGE SELEST GEBAUT** kötve 70,50 Ft
(Das Buch des Bastlers)
Urania—Verlag, Leipzig, 439 oldal. Sok keppel illusztrált barkács abc.

A felsorolt művek egyenként is megrendelhetők. Egyéni megrendelőknek 200.— Ft felett portómentesen szállítunk.

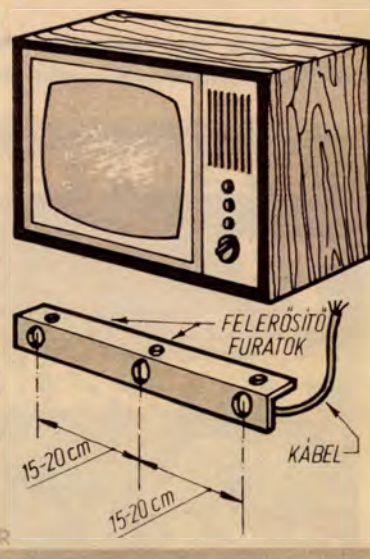
Kérjük szíveskedjék a szelvényt kívágni, kitölteni és megfelelő bélyeggel ellátott borítékban a címünkre elküldeni.

**CIMÜNK: ÁLLAMI KÖNYVTÉRJESZTŐ VÁLLALAT
MŰSZAKI KÖNYVESBOLT ANTIKVARIUM
1073 Budapest, Lenin krt. 7.**

(—)

A MEGRENDELŐ NEVE:

PONTOS CÍME:

állás rövid megvilágításával lehetséges. [Öntartó áramkörös jelfogó alkalmazása esetén a feszültséget le kell kapcsolni, vagy egy másik, fotoellenállással vezérelt jelfogóval bontani, (2)].

Az automata 9 V-os teleppel is működik. A tv-ből e célra se vezessünk ki áramot! Inkább építsünk be csengőreduktoros adaptert.

HANGERŐ SZABÁLYOZÓ AUTOMATA, MEMÓRIA EGYSÉGGEL

Az automata (3) fontosabb alkatrészei: három npn szilícium tranzisztor, egy FET, két fotoellenállás és egy 6 V, 250 ohmos jelfogó.

A jelfogót működtető BFY 45 típusú tranzisztor bázisosztójának egyik

alkatrésze — hasonlóan az előző kapcsoláshoz — egy fotoellenállás. A fotoellenállás megvilágításának következményeként a tranzisztoron átfolyó áram működésbe hozza a jelfogót. Hatására a jelfogó záródó érintkezőin (3. b. ábra jelfogó érintkező állás), valamint a sorbakapcsolt 100 kohmos és 1 Mohmos ellenállásokon keresztül a telepről töltődni kezd a FET gate (vezérlő elektróda) kivezetéséhez kapcsolt 470 nF-os kondenzátor. A fontos funkciót betöltő kondenzátor mindaddig töltődik, amíg a fotoellenállás megvilágítása tart, — tehát a jelfogó behúzott állapotban van.

A FET source (emitter) kivezetéséhez két BFY 45 tranzisztorból álló, Darlington típusú **erősítő csatlakozik**. A második tranzisztor emitteréhez kapcsolt 6 V, 0,1 A-es izzólámpa fénye a 470 nF-os kondenzátor feszültségével arányos, azzal vezérelhető. Amekkora nagyságú feszültségre töltődik a kondenzátor, akkora fényerővel világít az izzó.

A FET igen kis visszárama, valamint a vezérléshez szükséges elemnyészőn kicsiny teljesítmény miatt a kondenzátor sokáig tartja feszültségét, „emlékezik”, hogy mekkora feszültségre töltődött fel.

Az izzólámpa közvetlenül egy fotoellenállást világít meg, amely párhuzamosan kapcsolt a tv-hangerőszabályozó potenciométer csúszó érintkezőjével és a hideg ponttal. Az izzó fényerejétől függően a fotoellenállásnak csökkenő ellenállása söntöli a potenciométert, amelynek hatására változik a tv hangereje. Ily módon a jelfogót vezérlő fotoellenállás megvilágításával a FET-en, a Darlington erősítőn, valamint az izzólámpával összeszerelt fotoellenálláson keresztül, — fénnel szabályozható a tv hangereje. A töltését sokáig tartó kondenzátor „emlékezik” a beállított hangerejére. A 6 V, 0,1 A-es izzólámpát és az ORP 60-as fotoellenállást fekete műanyag csőbe szereljük (4).

A hangerő ellenkező értelmű változtatása a kondenzátor kisütésével érhető el. Amennyiben a kondenzátor fegyverzeteinek kivezetéseit jól szigetelt jelfogó érintkezőpárra kapcsoljuk és azt a jelfogót is fotoellenállással vezéreljük, a hangerő visszaállítása is megoldható fényvezérléssel.

A fotoellenállásokat a készülék előlapja alá helyezett keskeny lemezre szereljük (5). Cél szerű a nyílások elé árnyékoló csöveket helyezni, hogy az automatákat más fény ne, csak a fotoellenállásra irányított működtesse.

—y—r.

VÉTEL- JAVÍTÓK TV-HEZ

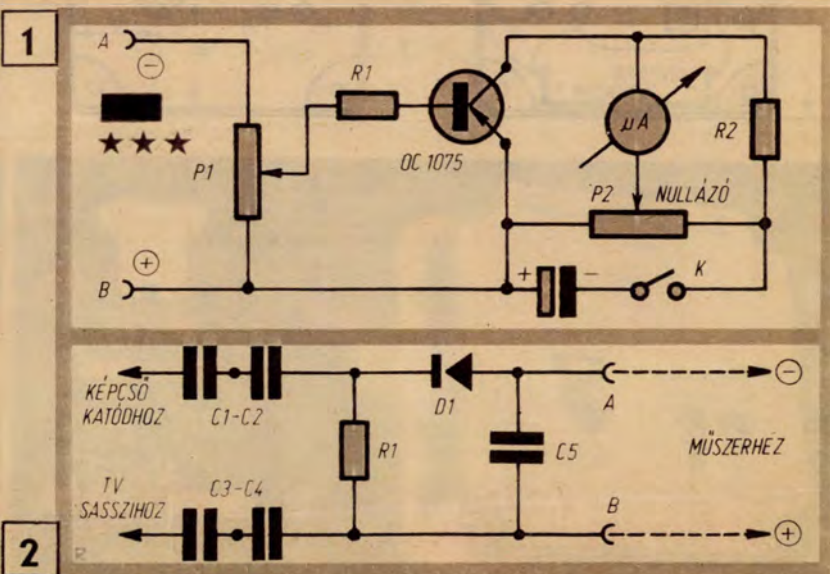
Új a készülék, korszerű az antenna, mégis gyenge a vétel — panaszkolják sok-sok tanácskérő olvasónk. A hiba oka nagyon sok esetben az, hogy a tv-antenna nem áll helyes irányban — illetve az antennae erősítő nem megfelelően hangolt. Nos, e két gyakori hiba elhárításához nyújtunk segítséget **iránybeállító adapter és térerősséget mutató elektronikus műszer** elkészítésének ismertetésével. A térerősségméréshez szükséges egyszerű kapcsolás rajzát az 1. ábra mutatja.

Az antenna pontos irányba állításához külön vevőkészülék nem szükséges, elegendő a meglevő.

AZ ADAPTERT

úgy csatlakoztathatjuk a tv-vevőnkhez, hogy a C1—C2 kondenzátorok kivezetéseit a televíziókészülék képerősítő fokozatához (a képcső katód vezetékekhez), a C3—C4 kondenzátorokat pedig a tv sasszíjához kapcsoljuk. Mivel a tv-készülék közvetlenül a világítási hálózathoz csatlakozik (220 V!), az áramütés elkerülése végett sorba kapcsolt kis kapacitású, de nagyfeszültséghez gyártott (500 V!) jó minőségű kondenzátorokat (C1—2 és C3—4) használjuk. Minden esetben fázisellenőrzővel vizsgáljuk meg, hogy a sasszira a váltóáram nulla (föld) kivezetése kerül-e. („Fázisör” EM. 74/2.)

Az adapter a tv képjelerősítő fokozatáról érkező jelet az OA 1161 típusú diódával egyenirányítja (demodulálja) és a már egyenirányított feszültséget vezetjük az elektronikus műszer hasonló jelzésű (A—B) kivezetéseire. Az R1 (47 kohmos) ellenállás a dióda munkaellenállása, a C5 2,2 nF-os kondenzátor pedig az adapter RF szűrését szolgálja. Az adaptert és az elektronikus műszert bármilyen hosszúságú (tehát nem korlátozott) kétéres vezetékekkel összekapcsolhatjuk.

ÍGY ÉPÍTJÜK

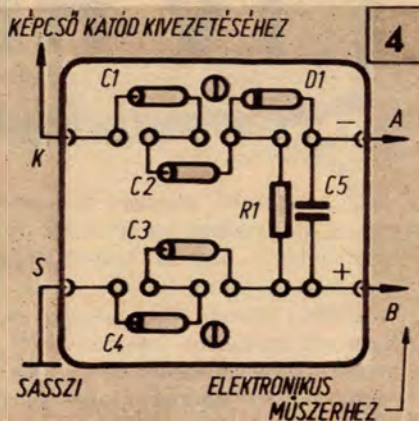
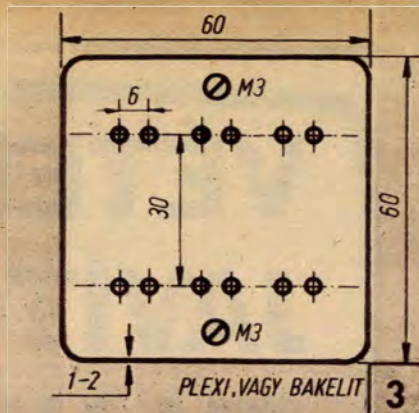
Az adaptert jól szigetelő (pl. textilbakelit, plexi stb.) 1–2 mm vastagságú és 60×60 mm méretű lemezre (2. ábra) szereljük, de teljesen zárt dobozba, (pl. kisalakú szappantartóba stb.) is beépíthetjük. Az M 3-as furatok csak abban az esetben szükségesek, ha az adaptert a tv-készülékbe akarjuk szerelni. (Ez akkor ajánlatos, ha az adaptert más mérésre, pl. antennaerősítő hangoláshoz is használni akarjuk.)

Az alkatrészek elhelyezéséhez a 4. ábra nyújt segítséget. A K és az S jelzésű bemeneti vezetékek jó szigetelésűek (pl. műanyag) és rövidnek legyenek. Az adaptert minden esetben úgy helyezzük el, hogy azt a csatlakozó vezetékekkel (az A és B pontra kötöttel) véletlenül se ránthassuk ki a tv-készülékből. Jó rögzítési mód pl., ha a szerelőlapra tapadókorongot erősítünk, s úgy együtt a hátlaphoz nyomjuk. Beépítés előtt a kondenzátorokat 220 voltos váltakozó áramra kapcsolva próbáljuk ki. A jó minőségű kondenzátor nem okoz zárlatot és nem melegszik. Diódaként csak újat használjunk, amelynek záró irányban legalább 200 kohm, nyitó irányban 100–200 ohm az ellenállása.

Alkatrészek: C1, C2, C3 és C4 keramikus 470 pF-os (550 V) kondenzátorok, C5 keramikus 2,2 nF-os (220 V) kondenzátor, R1 1/4 W-os 47 kohmos ellenállás, D1 OA 1161 típusú dióda.

AZ ELEKTRONIKUS MŰSZER

Amint az a műszer kapcsolásából (2. ábra) kitűnik, az adatterről érke-

ző egyenirányított feszültséget a P1 1 Mohmos potenciométer A és B pontjaira vezetjük. A P1 potenciométerrel tulajdonképpen az elektronikus műszer érzékenységet állíthatjuk be. Előnyös, ha az 1 Mohmos potenciométer lineáris, és 5–10 voltonként hitelesíthetjük — akkor azt az elektronikus műszer „második műszereként” használhatjuk. Már arról leolvashatjuk az A és B pontokra

vezetett feszültséget. Az R1 ellenállás (470 kohm) az elektronikus műszer volt/ohm érzékenységet (tehát az 1 voltra eső ellenállást) határozza meg.

Az elektronikus műszer tranzisztora OC 1075 típusú, de megfelelő más, hasonló hangfrekvenciás tranzisztor is. Munkaellenállása az R2 (6,8 kohm) ellenállás. A műszer a P2 (1 kohm) potenciométerrel állíthatjuk nullára. A tranzisztor üzemeltetéséhez 3 V-os rüdelem szükséges, amit — ha a műszer nem használjuk — a K jelzésű kapcsolóval kikapcsolunk. Az elektronikus műszerhez a magnókészülékekhez használt olcsó és kisméretű impulzusmérő műszer alkalmaztuk (ami azonban nem zárja ki más típusú, esetleg nagyobb méretű műszer alkalmazását).

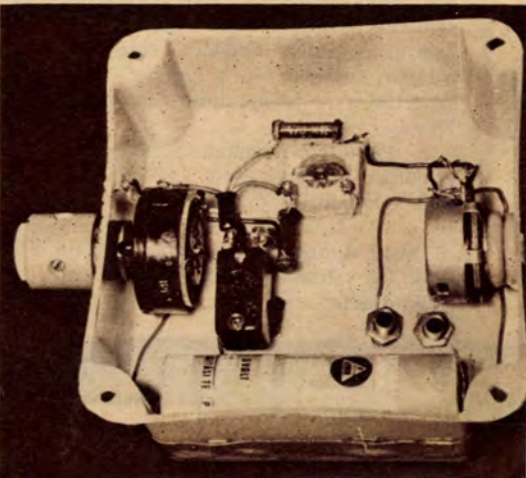
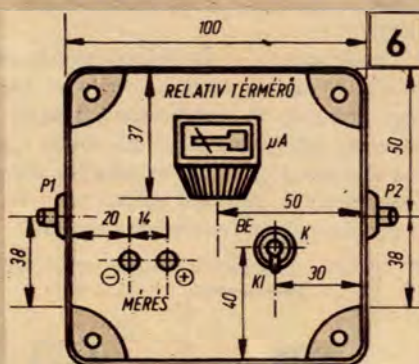
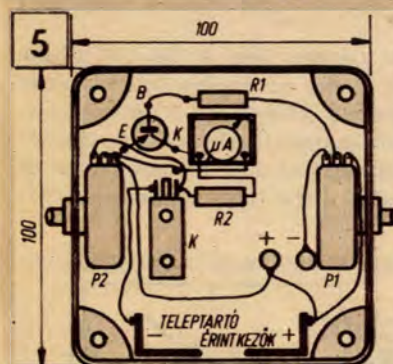
A MŰSZER ÖSSZEÁLLÍTÁSA

A kísérletképpen elkészített elektronikus műszer egy 100×100 mm nagyságú műanyag dobozba szereljük. A belső elrendezést az 5. ábra, a külső alkatrészek elhelyezését a 6. ábra mutatja. Nagyon fontos, hogy az elektronikus műszer teleptartó lemezeit (7. ábra) jól megtisztított vörösréz-, sárgaréz, vagy ónozott vas-(finom lemez) lemezből készítsük. A teleptartó fűleit (a 6–6 mm-eseket) pákával való melegítés után a műanyagban nyomjuk át, s visszahajlítva rögzítsük.

Alkatrészek: Magnetofonhoz használt kisméretű indikátor műszer; OC 1075 típusú tranzisztor; P1 lineáris 1 Mohmos potenciométer; P2 lineáris 1 kohmos potenciométer; R1 1/4 W-os 470 kohmos ellenállás; R2 1/4 W-os 6, 8 kohmos ellenállás; K telepcapcsoló (tömbler).

A MŰSZER HITELESÍTÉSE

Ahhoz, hogy megközelítően jó térféregységmérést tudjunk végezni, műszerünket hitelesíteni kell. E művelet azt jelenti, hogy a P1 potenciométert középső állásba forgatjuk és a telepet bekapcsoljuk. A P2-es potenciométerrel a műszer mutatóját ún. nullahelyzetbe állítjuk, tehát oda, ahol az bekapcsolás előtt állt.

ÉRTÉKES NYEREMÉNYEKET NYERHET A

Black & Decker

TOMBOLÁN.

Ha a szaküzletekben Black and Decker fúrópisztolyt vagy tartozékot vásárol, ingyenes, a júliusi húzáson részt vevő tombolajegyet kap. Részletes információ a tombolajegyen!

II. díj
D484
FÜNYÍRÓ

III. díj
4 db KÜLÖNFÉLE
TARTOZÉK

I. díj
„MUNKATÁRS”
MUNKAPAD

A Black and Decker elektromos szerszámok az egész országban kaphatók. (—)

RAVIL **magnó...**
TELEVÍZIÓ
PA DLÖKEFÉLŐGEP
*******HANGERŐSÍTŐ*******
LEMEZJÁTSZÓ*****
RÁDIÓ
hűtőgép
műsógép
PORSZIVÓ
*******Centrifuga**
HÁZTARTÁSI KISGÉP.....

KERESKEDELMI VALLALAT
HÍRADÁSTECHNIKAI
ALKATRÉS Z OSZTÁLYA,
BUDAPEST, IX., ÜLLÖI ÚT 51.
Telefon: 331-188, 142-051, 140-061
rádiókhoz, lemezjátszókhoz,
televíziókhoz, magnetofonokhoz
és erősítőkhez
elektroncsövek, diódák, szerkezeti
alkatrészek, skálaűvegek, tranzisz-
torok, szelének, kéziszerszámok,
meghajtó szíjak, televízió és gép-
kocsi antennák stb.
széles választékával várja a kiske-
reskedelmi és szolgáltató vállalatok-
kat.
Egyéni vásárlókat, amatőröket
várja az
ALKATRÉS ARUHAZ
Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út
45. Telefon: 120-827, 121-991 (—)

ÜVEG- DÍSZÍTÉS

homokfúvással

Nem véletlen, hogy a csiszolással, vagy vegyi maratással díszített poharak ára többszöröse a sima felületű, minta nélküliekének. A minták opálos felülete jól kitűnik az átlátszó üvegen és ezáltal esztétikai élményt is nyújt a szépét kedvelőknek. Sajnos a kereskedelembe kapható csiszolt poharak — a nagyon drágától eltekintve — magukon viselik a szériagyártás jegyeit. Miután az ezermester szívesen látatja lakása tárgyain „keze nyomát”, a vállalkozó szelleműeknek bemutatjuk, hogyan lehet homokfúvással, házilag üvegpoharat díszíteni. Az így mintázott pohár — különösen ha rajta egyéni dísz, esetleg monogram látható —, egyértelműen dicséri ügyeskezü készítőjét.

ALKATRÉSZEK, TARTOZÉKOK

A tölcser 1—1,5 mm vastag alumínium lemezből alakítsuk ki. A rajzon látható szabásmintát rajzoljuk át egy 500×600 mm-es táblára, s vágjuk körül. Hajlítsuk meg a lemezt a rajzon jelölt szaggatott vonalak mentén és máris kialakítottuk a gúlához hasonló tölcser. Összeerősítését a fül ráhajlításával és szegecseléssel oldjuk meg. Cél-szerű az egymásra kerülő felületeket epokitt ragasztóval is bekenni. A tölcser csúcsán levő füleket és a négy peremet hajlítsuk ki.

A habszivacs lap vastagsága 50 mm. Közepére vágjunk 50 mm átmérőjű nyílást.

A leszorító lapokat 6 mm vastag rétegelt lemezből szabjuk le. Szélességük 50 mm.

Tartólapunk anyaga 12 mm vastag rétegelt lemez. Ha kiszabtuk, vágjunk rajta 200×360 mm-es ablakot, azaz fűrészeljük ki a tölcser helyét.

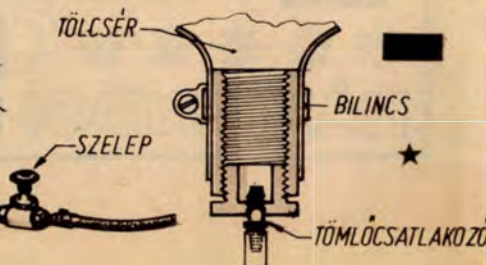
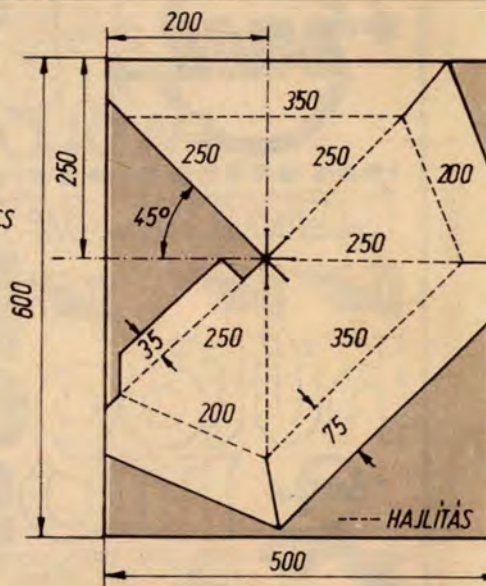
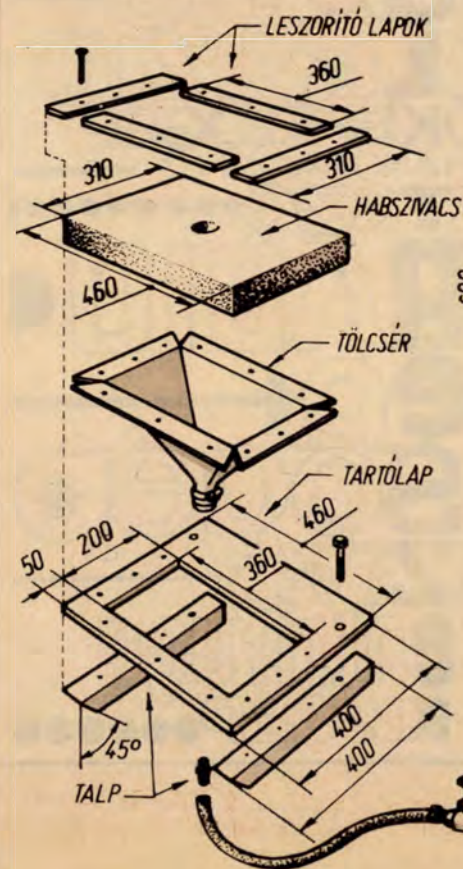
Talpakra is szükségünk lesz. A 25×25×400 mm-es fatalpak végeit fűrészeljük le 45 fokra.

A tölcser nyakrészét egy belső menetes, 3/4 collos csőcsonkból és egy abba csavarható fémmátró kupakból állíthatjuk össze.

A menetes tömlőcsatlakozót a zárókupak tetejébe fűrt lyukba, hermetikezve hajtsuk be. (A csat-

lakoató átmérőjét a légsűrítő tömlőjének vastagsága alapján határozzuk meg.)

A légelzáró szelep mérete összefügg a tömlővastagsággal.

A légsűrítő teljesítménye, min. 6 att. (Az ipari homokfúvós üveg-csiszoláskor 15—20 att túlnyomással dolgoznak, ami természetesen lerövidíti a csiszolás idejét.)

ÖSSZEÁLLÍTÁS

Szerkezetünket célszerű egy munkapad szélére felfogni. Tegyük a tartólapot a talpakra és két darab facsavarral erősítsük fel az asztal szélére úgy, hogy a tölcser behelyezését az asztal éle ne akadályozza. Tegyük helyére a tölcser, a habszivacs lapot és a leszorító lapokat. Az egymásra helyezett darabokat ideiglenesen pillanatszorítókkal rögzítsük, majd előfűrés után fogjuk össze azokat facsavarral (1).

Ezután a tölcser alján levő fülek közé csúsztassuk be a belső menetes csőcsonkot. (Az egymásra kerülő felületeket előzőleg kenjük be epokitt ragasztóval.) A füleket kissé kalapáljuk a csőcsonkhoz, majd a tölcser alját egy rögzítőbilinccsel szorítsuk össze (2). A légsűrítő tömlőjébe „iktassunk” egy szelepet, majd a tömlő végét bilinccsel szorítsuk a tömlőcsatlakozóra. Amíg az epokitt megköt, készítsük elő a díszítésre kiválasztott poharat.

MUNKAMENET

Tekerjünk először a poharra szigetelőszalagot vagy ragtapaszt (3). Minél szélesebb és erősebb szalagot használjunk. A ragtapaszt jól

nyomjuk az üvegpohár felületéhez. Ezután következik a minta felrajzolása. Célszerű stilizált, egyszerű vonalvezetésű motívumot alapul venni. A minta legyen „ex libris” jellegű, tehát utaljon a tulajdonosra. Jól mutat, ha monogramot is tartalmaz.

Következzék a vonalak által közrezárt felületek kivágása (4). Ehhez a munkához hegyes, éles, kis pengéjű kést (pl. Stanley) használjunk. Ha a vonalak mentén körülvágtuk a mintát, a felesleges ragasztószalag darabokat csipesszel távolítsuk el (5).

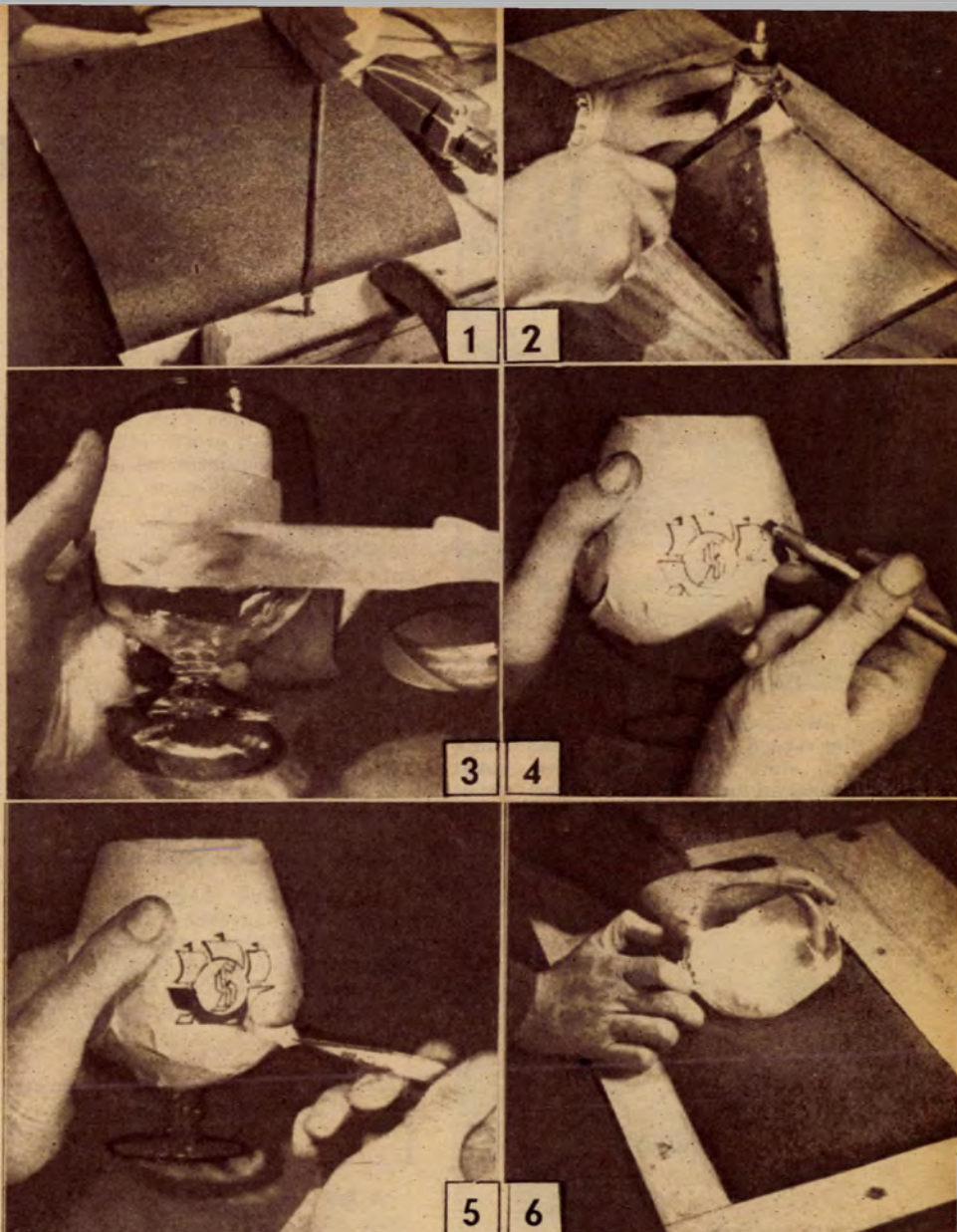
A csiszoláshoz tiszta, pormentes (mosott, ülepített, szitált) száraz homok is szükséges. Akvárium szaküzletekben kvarchomokot is beszerezhetünk, amely még jobban megfelel céljainkra. Töltsük meg a tölcseért — a habszivacs nyíláson keresztül — kb. $\frac{1}{4}$ részig homokkal s ezzel szerkezetünk csiszolásra kész.

Figyelem! A csiszolás során — elméletileg — a habszivacs nyílásra szorított pohár mellett nem fúvódhat ki homok, mégis használjunk védőszemüveget!

Nyomjuk a poharat a mintájával lefelé a habszivacs nyílására (6) és a szelep kinyitása után kapcsoljuk be a légsűrítőt. Ha a poháron átnézünk, látjuk majd a felcsapódó homokszemcséket. Amikor az üveg már egyenletesen homályossá vált, kapcsoljuk ki a légsűrítőt és vizsgáljuk meg a mintát. Ha jónak találtuk, szedjük le a ragtapaszt, a poharat töröljük meg száraz ruhával. Megfelelő a minta, ha élei határozottak és felületük egyenletes (7).

Ha egész pohárkészletet azonos mintával akarunk díszíteni, a minta felrajzolásához készítünk sablont.

PS

Homályos üveg házilag

A barkácsolónak, ha naponta nem is, de esetenként szükség lenne darabka homályos üvegre, pl. kovácsoltvas díslámpába, fotócélokra stb. A homályos üveg beszerzése — különösen vidéken — elég körülményes. Célszerűbb elsajátítani a homályos üveg készítésének „tudományát”. A házi készítés előnye többek között, hogy a kívánt nagyságú üveg homályosítható. Ugyanis a homályosított üveg vágáskor könnyen törik, reped. A homályos üveget gyárban fluorhidrogén-sav gázzal, vagy nátriumfluorid vizes oldatával állítják elő. Ám az említett vegyszereket a barkácsoló nem vásárolhatja meg; marad tehát a csiszolás.

A munkához a homályosítandó üvegen kívül szükségünk lesz kevés mosott, világos színű folyami homokra (a bányahomok nem jó, mert durva!) és egy, már kiselejtezett nylonharisnyára. Az üveglapból két egyforma darabot vágjunk le. Több réteg újságpapírt fogjunk össze, vizezzük meg és helyezzük sima deszkalapra. Fektessük az egyik üveglapot a papír közepére és jól nyomkodjuk le, hogy a nedves papírba belesüppedjen. Így nem csúszhat el. Ezután a nylonharisnyából vágjunk le egy darabot, tegyük bele csipetnyi homokot és sarkait összefogva kötözzük össze zacskó alakúra. A zacskóval addig ütögezzük az üveglap felületét, amíg azon nem

keletkezik egyenletes, nagyon vékony homokréteg. Permetezzünk néhány csepp vizet az üvegre és tegyük rá a másik üveglapot. Ezután tíz ujjunkat tegyük a felső üveglapra, s kezdjük azt — körkörös mozdulatokat végezve — tologatni. Nyomhatjuk az üveglapot jó erősen, ha sima az asztallap, nem törik el az üveg.

Nézzük most meg munkánk eredményét; válasszuk szét és mossuk le az üveglapokat. Ahol még nem eléggé homályos az üveg, oda szórjunk kevés homokot és folytassuk a csiszolást. Ezt a műveletet addig ismételjük, amíg az üveglap egyenletesen homályos lesz.

SZÉKELYHIDI ENDRE
Pécs

Ötletdíja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Újdonság

Ezermestereknél az EM

CSŐRÖS ÖNTÖZŐ

Egy kiürült nitróhígító flakonból praktikus locsolót alakíthatunk ki. Fúrjuk át a flakon kupakját és oldalát. A lyukakba gumialátét köbeiktatása után erősítsünk egy-egy kerékpár szelepházat. A kupakból kiálló csővégre húzzunk egy 15–20 cm hosszú, félkemény PVC-csövet, az oldalt kiállóra pedig egy 2 cm hosszú darabkát. Locsoláskor a vízzel megtöltött flakont fordítsuk „csőrrel” lefelé, s engedjük a vizet a virágcserepbe. A vízfolyást még a flakon visszabilentése előtt úgy szüntetjük meg, hogy a rövidebb csőcsonkot ujjunkkal befogjuk (1). Így a nehezen hozzáférhető növényeket is, — a víz szétesőpögése nélkül — öntözhetjük.

rait — használatkor — kössük össze damillal, nehogy azok szétcsússzanak (3).

FOGANTYÚ A VÖDRÖN

A képen látható műanyag szeméttároló vödör egyetlen hibája, hogy a belesüllyesztett fogantyú miatt a fedél könnyen kicsúszik a kézből. Ezért érdemes az ilyen típusú fedelekre pótfogantyút felszerelni. Négy-öt milliméter átmérőjű, egyenes műanyag szigetelésű vezetékblől hajlítsuk meg az új fogantyút. Utána a fedelet fúrjuk át, majd a lyukakon dugjuk keresztül a fogantyú két szarát. Az egymáshoz hajlított végeket, valamint a szárazakat lemez bilinccsel fogjuk össze. Így nem csúszik ki kezünkblől a fedél és nem kell mélyen hajolnunk sem (4).

POLCTARTÓ KONZOL

A köracélból hegesztett konzol hasonlít a hagyományos tartókhoz, az előnyös eltérés mindössze annyi, hogy a deszka teljes felülete szabadon marad. A konzol elfordulását a felhegesztett lapocskák akadályozzák meg (2).

ÖSSZECSUZHATÓ ASZTALKA

Vendéglátáskor vehetjük hasznát az összezsukható tálaló kisasztalkának (5). Az asztalra már nem férő kellékeket helyezhetjük rá. Az X alakú lábakat legalább 30×30 mm-es keményfa lécekből alakítsuk ki. Az asztallap egyik végét köracél tengellyel fogjuk az oldallécekhez. Hasonlóképpen rögzítsük a lap másik végét is, de az ott levő tengelyt kihúzhatóra alakítsuk ki. Használat után a kihúzható tengelyt kell kiemelnünk, s máris összezsukhatjuk az asztalkát.

A közrebocsátott ötleteket 200,— Ft-os vásárlási utalvánnyal díjaztuk.

— is.

1

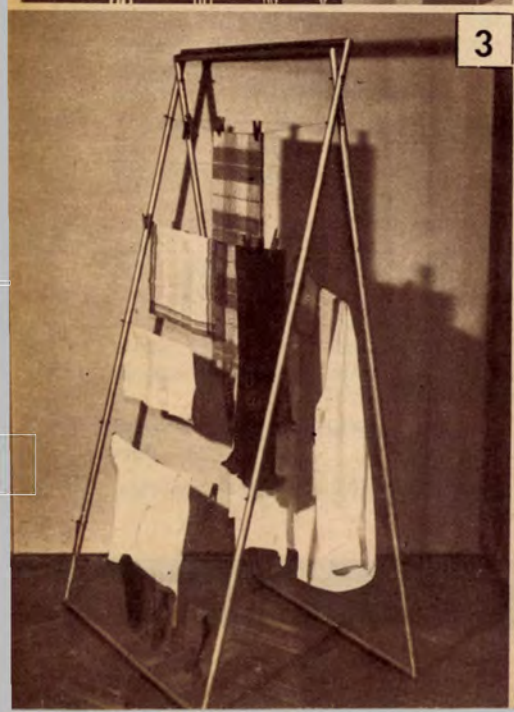
„Bérlakásos háznak pincéjében nagyszerű kis műhelyt rendeztünk be, ahol szabad időnkben sokat barkácsolunk” — írta társai nevében is Varga András kecskeméti olvasónk. Hívó soraira meglátogattuk a szorgos barkácsolókat, s a megvalósított ötletekből átnyújtunk olvasóinknak egy csokorra valót.

2

SZÁRÍTÓÁLLVÁNY A SZOBÁBAN

A két keretet csövekből hegesztjük össze. Fontos, hogy a kisebbik keret a nagyobbikban elférjen, akkor az állvány összezsukott állapotban csak kis helyet foglal el. A két keretet 20–30 cm-enként fúrjuk át és a ruhaneműt tartó damilszálakat kötözzük a furatokba. A keret szá-

3

4

5

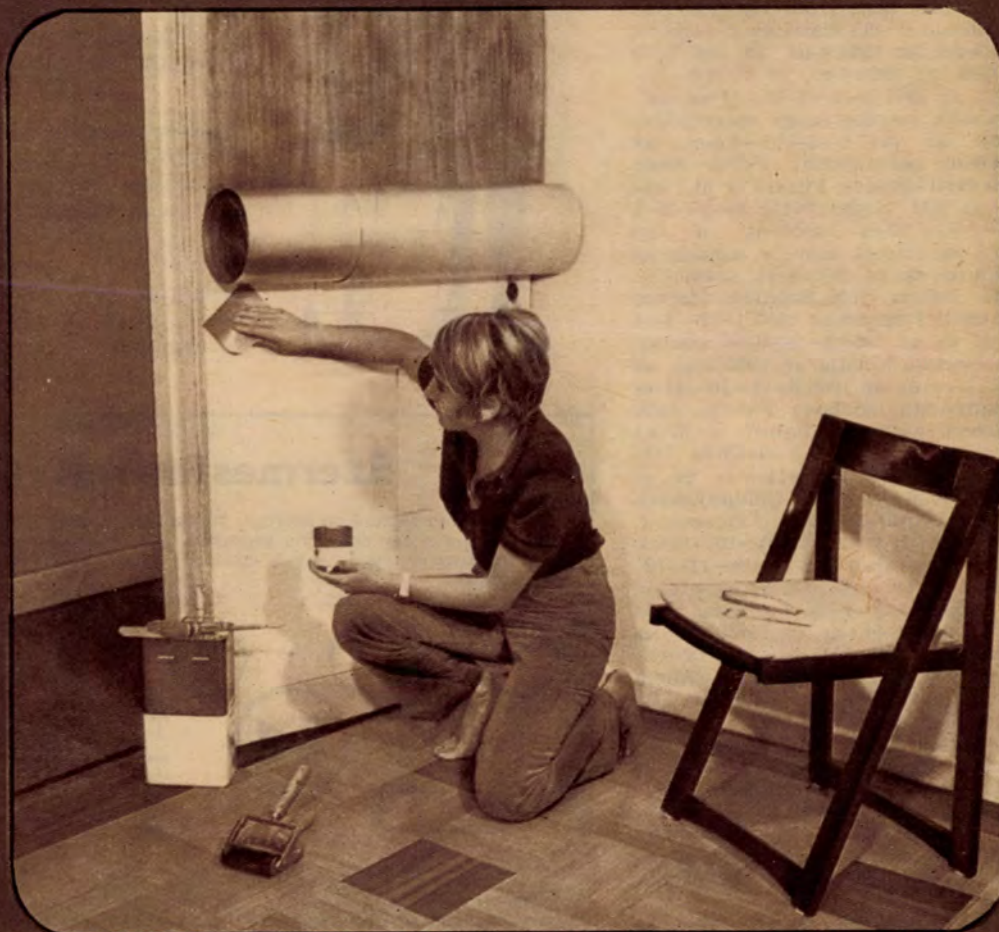
***Értesítjük kedves vásárlóinkat,
hogy a legújabb külföldi tapéták nagy választékát kínálják az***

EZERMESTER ÉS ÚTTÖRŐBOLTOK!

***A tapéták élénk színűek, változatos mintájúak,
erősek, színtartók, moshatók, egyszóval korszerűek!***

A házilag végzett tapétázás olcsó, egyszerű!

***Minden kedves barkácsolónak
ajánljuk otthona korszerűbbé varázsolásához!***

Con-Tact *

(1)

KERESIK

AJÁNLJÁK

Megvételre keresi lapunk 1970/1-es és 1971/8-as számaait Tóth József (8227 Felsőörs, F6 u. 11.). Koncz János (2433 Sárosd, Tükröspusztá) az 1957/1-től 1973/12-ig megjelent példányokat, valamint egy használt barakcsgépet keres megvételre. Knyaszkó László (2669 Ipolyvece, Petőfi S. u. 1.) az 1960/5 és 1970/5-ös példányokat szeretné megvásárolni. Varga József jugoszláviai olvasónk az Ezeremester Kiskönyvtár 6. és 7. kötetét keresi. (Címe: 24410 Horgos, Csáki Lajos 19.)

Körmöczy Ernő (1064 Bp. VI., Rudas László u. 49.) eladásra kínálja az 1960/3-as, az 1961/8-as, az 1965/6-9-10-es, az 1969/4-es, az 1970/8-9-11-es, az 1971/2-3-5-6-11-es példányokat, cserébe (vagy megvételre) keresi az 1957/1-3-11-12-es, az 1959/6-os példányokat. Peller Imre (4400 Nyíregyháza, Puskin u. 31.) keresi az EM. Kiskönyvtár 1-2-3-4-5-8-9-10-es kötetét, a lap 1971/7-es számát, cserébe kínálja az 1967/8-as és az 1972/8-as számokat. Szabó Balázs (5000 Szolnok, Mátyás kir. út 17.) keresi az 1957/1-2-3-4-6-os és az 1958/2-3-6-os számokat, cserébe kínálja az 1960/2-es, az 1963/11-es és az 1966/8-9-10-11-es példányokat. Szloboda Ferenc (6800 Hódmezővásárhely, Bálint u. 37/a.) keresi az 1970/1-2-3-4-5-ös számokat, cserébe az 1971/4-es és az 1973/4-5-6-7-8-as példányokért. Gulácsi Antal (Szeged, Odessza I. ép. E. III. 11.) az 1957/8-10-11-es, az 1958/2-es, az 1959/2-6-9-11-12-es, az 1969/10-es számokat elcserélné az 1957/1-2-4-5-6-12-es, az 1958/7-9-11-12-es, az 1960/2-3-as, az 1961/4-es, az 1967/1-es, az 1970/2-es, az 1972/7-es példányokért. Zslnka Mihály (Orosháza, Bajnok u. 10. „C” III 11.) keresi az 1970/2-es, az 1972/7-10-12-es és az 1973/8-9-es számokat; cserébe kínálja az 1970/1-es példányt. Macsánszky László (6723 Szeged, Tarján, Budapesti krt. 3.) keresi az 1957/1-2-3-as számokat, egyúttal felajánlja megvételre az eddig megjelent évfolyamok egyes példányait.

Eladásra kínálja Gohér Tivadar (1119. Bp. XI., Fehérvári út 76.) a lap 1970/3-6-8-as, az 1971/3-as, az 1972/6-7-8-10-11-12-es számaait és az EM. Kiskönyvtár 6-os kötetét.

FIGYELEM! A lapunk régebbi példányait árusító Propaganda Centrum telefonja: 129-263!

LÁTTUK - HALLOTTUK...

...olvasóink bírálatait az elmúlt időszakban megjelent cikkeinkkel kapcsolatban. Külön felfigyeltünk Németh József kékestetői olvasónk hosszú és sok érdekes észrevétel, javaslatot tartalmazó levelére (ha nem is értünk egyet valamennyi megállapításával). Olvasónk — mint írja nem bíráltnak, hanem csak egyéni észrevételnek szánta levelét —, de az mégis kiérdemelte az építő kritikának járó 150,- Ft-os vásárlási utalványt.

Áprilisi számunk cikkei közül legtöbben — és joggal — a mindenben újdonságnak számító „egyszemélyes” sztereoadaptert találták legjobbnak, amiért szerzőjét 100 Ft-os utalvánnyal utódíjaztuk. Nagyon sokan dicsérték a gyermekvédő erkélyrácsok ismertetését is. Mivel szerzője belső munkatársunk — őt belső jutalomosztáskor díjazzuk majd.

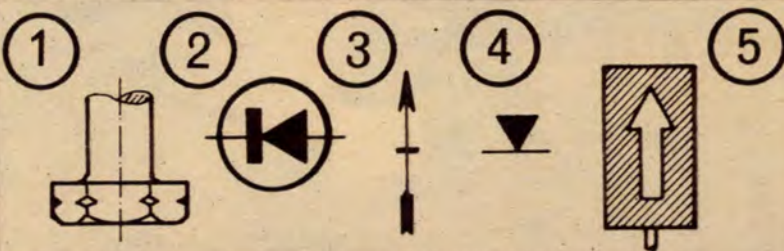

Nagyon tartalmas pályaműveket küldtek olvasóink a FAVÉD vállalat lambéria-pályázatára. A FAVÉD első díját, — 20 m²-nyi lambéria-anyagot — Kelemen József budapesti olvasónk nyerte (akit a FAVÉD vállalat külön is értesített a díj átvételének módjáról). Bár nem szerepelt a kiírásban, egy második és egy harmadik díjat — 800, ill. 500 Ft-os —, is megítéltek. Pécsi Károly és Lucsányi Sándor bp.-i olvasónk pályamunkáiért. (A fenti pályamunkákat le is közöljük.)

Szerkesztőségünk viszont 100—100 forintos utalványokkal díjazta az alábbi pályázók munkáját — fenntartva azt a jogot, hogy a pályamunkákban szereplő ötleteket —, vagy azok egy részét később leközzöljük. Vásárlási utalványt küldünk tehát Kelemen József, Pécsi Károly, Illés Béla, Zalahegyi Zoltán, Simonyi Mihály, Jász Tivadar, Villányi László, Kusnyár László olvasóinknak.

Ezeremester-rejtvény

Valamennyi rajzunkon szerepel valamilyen formában az ék, a nyúlhegy. Az 1. rajzon látható egy csavarfej géprajzán, a 2. számú híradástechnikai — a 3. számú területrendezési — a 4-es építészeti rajzokon, végül az 5-ös utcai jelzőtáblán látható.

Ha megfejti, hogy melyik-melyik pontosan mit is jelöl, öt szót kap. Ha azok kezdőhangjait (betűit) megfelelő sorrendbe rakja, egy újabb értelmes szó formálódik — amivel egy hírközlési módot jelölünk. Ezt az egy szót kell beküldeni.

Májusi helyes megfejtésünk: 1. Kettős szigetelés. 2. Kémény. 3. Kettős mosogató.

Áprilisi rejtvényünk megfejtői közül 50—50 Ft-os vásárlási utalványt nyertek: Gombos Pál nyíregyházi, Egri Mihály debreceni, Hartner Melinda ágfalvi, Müller János pécsváradi, Fekete Józsefné dunajvárosi, Paska Sándor berhidai, Somfalvi Sándor szentgotthárdi, Udvardy Ferencné pomázi, valamint Tóth Jenő és Czabula János budapesti olvasóink.

Irány a part...

Strandbútorok

Nyáron, a tikkasztó kánikulában mindig felüdülést jelent a hétvégi strandolás. A fel-frissülést ígérő víz mellé érkezők először is belevetik magukat a vízbe, majd a parton labdázni, futkározni, egyszerűen élvezik a nyár örömeit. Azonban a sok mozgás után szükség van passzív pihenésre is, amelynek feltétele egy-egy kényelmes ülő- vagy fekvőhely. Ilyen a strandokon csak elvétve található — az is többnyire foglalt —, ezért a strandolók maguk kénytelenek gondoskodni kényelmükről. A strandbútorok viszont csak akkor praktikusak, ha azok kézben vagy gépkocsin szállíthatók. Ezért most leírásunkban és középső tervrajz-oldalunkon praktikus — és főleg olcsó — strandbútorokat mutatunk be olvasóinknak.

Törpe nyugágy

Az elkészítendő pihenő alkalmas-tosság hasonló a favázás nyugágy lábtartójához. Attól csak annyiban tér el, hogy méretei nagyobbak. Alkatrészeit — keményfából — az alábbi jegyzék alapján készítsük el.

Jel	Db	Megnevezés	Méret (mm)
A	2	tartóléc	15×30×750
B	2	támléc	15×30×600
C	1	összekötő	Ø20×500
D	1	összekötő	Ø20×500
E	1	összekötő	Ø15×470
F	1	nyugagyvászón	430×960

Vágjuk le először a két tartólécet (A) és a két támlécet (B). A lécek sarkait kerekítsük le, majd a végektől 20 mm-re fúrjuk át azokat 15, illetve 12 mm átmérőjű fúróval. Alakítsuk ki az összekötő elemeket (C, D, E) is az alkatrészjegyzékben megadott méretek alapján. A csapok hossza és átmérője is pontos legyen. A 430×960 mm-es nyugagyvászón (F) két rövidebb végét szegekkel erősítsük fel az összekötő lécekre. Ezek után állítsuk össze a kis nyugagyat.

Először a 15 mm hosszú csapos összekötő elemeket tegyük helyükre. A csapvégeket enyvvél és szegekkel rögzítsük. A 30 mm hosszú csapoknak csak a végét kenjük be enyvvél (és szegeljük), mert a csap belső, 15 mm-es szakasza tengelyként szolgál. A csapvég szegezése előtt az

összekötő elemet annyira csavarjuk meg, hogy a ráerősített vászón enyhén belöggjön (mint a nyugagyakon). Használatkor a két alsó összekötőt kössük össze egy szíjjal, nehogy a lábak szétszusszanak.

Táskamatrac

Míg a törpe nyugágy inkább rövid pihenésre, olvasásra való, addig a hordozható matrac szinte a teljes kényelmet szolgálja. Táskamatracunkat három darab, 50 mm vastag, 450×550 mm-es habszivacs lapból (G) és 1000 mm széles, erős vászónból készíthetjük el. Szabjuk ki a borító vásznat (huzatot) és varrjuk össze. Varrás előtt a vászón egymásra kerülő felületeit kenjük be Technokol Rapid ragasztóval. A habszivacs lapok közötti varrások egymással ellentétes oldalra kerüljenek, mert csak akkor tudjuk a matracot táska alakúra összehajtani. A matracrészek közötti varrási vonalak alá tegyünk textilcsíkot, úgy nehezebben szakad fel a varrás helye. A rajzon látható helyekre (I, H) varrjuk fel kapoccsal ellátott füleket, amelyek a darabok összefogásához szükségesek. Varrjuk fel a fogantyút és a kapcsos keresztpántot is.

Matracunkat háttámlás megoldására is kialakíthatjuk, ha távtartó pántokat (J) szerelünk fel. A fejrészbe tegyünk vastagabb habszivacs lapot, vagy tömjük ki habszivacs hulladékkal. Végül még annyit, hogy tartósabb lesz táskamatracunk, ha a borítást impregnált vászónból készítjük. (Impregnálásról lapunk 1973. 6. számában írtunk.)

Vászonbölcső

A kicsi gyermekkel strandolóknak mindig gondot okoz az apróság elhelyezése. Segíthetnek magukon, ha praktikus, hordozható vászonbölcsőt készítenek. Akkor nem kell állandóan azt figyelniük, mikor mászik le a gyerek a pokrócra, s kerül veszélyes helyzetbe. A vászonbölcső elkészítéséhez szükséges anyagok:

Jel	Db	Megnevezés	Méret (mm)
L	2	hosszú keretléc	15×30×840
M	2	rövid keretléc	15×30×330
N	4	láb	15×30×360
O	2	összekötő rúd	Ø20×390
P	2	sodrott kenderkötél	1000
R	1	vászón	1010×1460
S	2	szemes csavar	M 6
T	4	csavar anyával, alátéttel	M 6×30

Először szabjuk le a keret darabjait (L, M), majd a lábakat (N). A két összekötő rúd (O) végeit esztergáljuk 15 mm hosszán 10 mm átmérőjűre. Ezek után fúrjuk át a darabokat a bejelölés szerint, majd varrjuk össze a vászonbölcsőt (R). A visszahajtott részek akkorak legyenek, hogy azokba a 15×30 mm keresztmetszetű léceket be tudjuk helyezni. Ha elkészültünk, tegyük a léceket a helyükre. A keretet a sarkoknál ragasztóval és facsavarokkal erősítsük össze.

Szereljük fel a lábakat (N) is. Az összekötő csavarokat (T) a bölcső belseje felől dugjuk be. A csavar anyákat és fejeiket sülyesszük fészkekbe, nehogy azok a gyermekben kárt tegyenek. A helyükre illesztett rudakat ragasztással és szegeléssel

rögzítsük. Utána a hosszú keretlécek felezőpontjánál hajtsuk be a kampós csavarokat (S). (Ha a balesetveszélyt teljesen ki akarjuk szűni, szemes csavart és rugós kapcsolót alkalmazunk.)

Állítsuk fel a bölcst úgy, hogy a lábvégek egymástól távolsága 770 mm legyen, majd szereljük fel a kötelet (P). A kötélt középre kötött hurkot akasszuk a kampóba. Hogy a bölcsonak „tartása” legyen és a gyermek is kényelmesen feküdjön, a vászon aljára tegyünk egy 50×350×800 mm-es habszivacsdarabot.

A vászonbölcst hordozható (az aprósággal együtt)! Ehhez akasszuk ki a huzalhurkot a kampóból és hajtsuk fel a lábakat. A bölcst kétféleképpen vihetjük: az összeszorított lábainál fogva (a rajzon X-szel jelölt helyzet), vagy pedig a kötelet kifeszítjük és a lábakat oldalra hajtjuk (Y-nal jelölve). Használatkor célszerű a bölcst mellé napernyőt felállítani.

Asztal is, csomagtartó is

Gépkocsi-tulajdonosoknak ajánljuk következő ötletünket. Lényege, hogy a gépkocsi csomagtartója (U) a helyszínre érkezés után egy-két mozdulattal étkező asztallá (V) alakítható át. Tanulmányozzuk át figyelmesen az alkatrészjegyzéket és annak alapján szerezzük be a szükséges anyagokat.

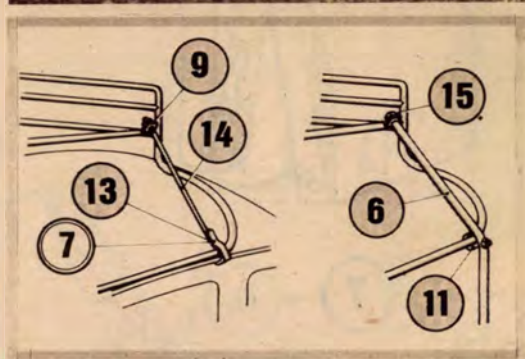
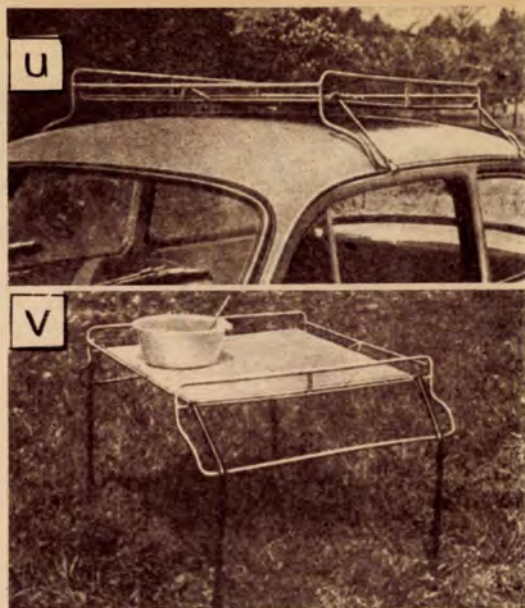
Rel. Db	Megnevezés	Méret (mm)
1 2	támasztó keret	Ø 10×6500
2 2	összekötő	Ø 10
3 5	összekötő	Ø 8×6000
4 4	fül	22×22×4
5 4	talp	
6 4	láb	Ø 20×3000
7 2	akasztó	55×22×3
8 4	hernyócsavar	M 6
9 12	csavaranya	M 6
10 4	távtartó	Ø 8
11 4	szemes csavar	M 6
12 4	csavaranya	M 6
13 2	akasztó	65×22×3
14 4	rögzítőrúd	Ø 6×1300
15 4	hatlapfejű csavar	M 6
16 1	asztallap	10×740×810

Először hajlítsuk meg, majd hegesszük össze a két támasztó keretet (1). Az ívelt rész hajlításakor ve-

gyük figyelembe a gépkocsitető vonalát. A két keret közé hegesszük fel az összekötőket (2, 3). A felhegesztett távtartók (10) az asztal elcsúszását is megakadályozzák. A fülek (4) felerősítések tartásuk be az előírt 45 fokos szöget. Az akasztók (7, 13) hajlításakor s a rögzítőrúd (14) hosszának megválasztásakor vegyük figyelembe a gépkocsi vízvezető peremének ívét. Kezdjük meg a lábak kialakítását is. A meghajlított lábak (6) alsó végére hernyócsavarral (8) erősítsünk fel egy talpat (5), a felső végre pedig hegesszünk fel egy csavaranyát (12). A lábak 6 mm átmérőjű furatába a felerősítéshez szükséges kampós csavar (11) kerül. A lábak (6) rögzítéséhez csavaranyát és hatlapfejű csavart (15), a rögzítőrúd (14) felerősítéséhez M 6-os csavaranyát (9) használunk. Az asztallapot (16) 10–15 mm vastag rétegelt lemezből szabjuk ki és csavarokkal fogjuk az összekötő elemekhez.

Végezetül a csomagtartót és a lábakat kenjük be időálló (például Camping) zománcal, az asztallapot pedig szintelen lakkal. A csomagtartó felszereléséhez, majd asztallá alakításához képeink (U, V) adnak útmutatást.

S—B

1962-től a mai napig megjelent 158 db Ezerester eladó. Bergendy István, 1113 Bp. Bartók B. 124. (—)

Eladó: 1:32 léptékű, kétsávos modell-autópálya, 3×1,5 m teraszalaton, 11 m pályahosszal. Érdeklődni lehet levélben: Hukka Gábor, 3900 Szerencs, Huszárvár u. 4. (—)

MEGVÉTELRE KERESSUK a Szűcs: „Ezerester ABC” című, nagyalakú barkácskönyv 1972-es kiadását. A hibátlan, tiszta példányokat eladók szíveskedjenek szerkesztőségünket felhívni (317–324) vagy levelezőlapra közölni, hogy miként lehet a könyvet megtekinteni és átvenni. (Cím: 1051 Budapest, V., Münnich F. u. 15.) (—)

MAGYARÁZAT

a cikkeink mellett látható jelekhez

- Egyszerű, könnyen elkészíthető.
- Közepes felkészültséget és szerszámtól igénylő.
- Csak jól képzettek által, speciális szerszámokkal készíthető el.
- ★ Eredeti, saját, először megjelent anyag, új konstrukció.
- ★★ A hazai lehetőségekhez igazított, átdolgozott ismertetés.
- ★★★ Nálunk még ismeretlen ötlet alapján.

KÖVETKEZŐ SZÁMAINKBAN:

Padláslétra
„Temesvár” hajómodell
„Kalap” a kéményre
Tölthető tábori lámpa
Kicsiknek: Hintabölcst, Fumir-hinta
Szélmotoros házi erőmű
5-ösről a 11-es tv-csatornára
HOL-MIT
Tábori rönkjátékok
Madáritatók
„Utazó” virágok

Lakásunk kiemelkedő díse a szép szőnyeg. S ahhoz, minél tovább pompázzon eredeti színében, rendszeresen ápolni, tisztítani kell. Vonatkozik ez az új, házigyári lakások szőnyegpadlóira is. A tisztítást sokan elintéztetnek vélik azzal, hogy időnként az avultnak mondható hagyományos módon a szőnyeget praktkerral (kézi porlóval) vagy bottal kiporolják. Manapság azonban már célszerűbb, korszerűbb eszközöket, ill. módszereket alkalmazunk. A porszívó és a kézi szőnyegseprő jobban kíméli a szőnyeget, s hatásosabb is. A korszerű szőnyegápolás a poroláson túl magában foglalja a tisztítást is. Cikkünkben e munkákhoz adunk néhány tanácsot.

Szőnyegápolás

Még gyakran látható, hogy a háziasszonyok (vagy a segédkező férjek) a kisebb szőnyegeket egyszerűen kirázzák. Ez nem a legkíméletesebb tisztítási mód, s hatása sem áll arányban a szőnyeg hangos csattogtatásával. Káros is az erős rázás, mert a szőnyeg szélei idő előtt tönkremennek. Sokkal kíméletesebb és hatásosabb, ha a morzsát, hamut stb. leseperjük, vagy forgóhengeres kézi szőnyegseprővel „felszedjük”. Fontos a rendszeres porszívózás is, mégpedig alaposan, a szőnyeg mindkét oldalán.

Az egyenetlen felületi kopásokat a szőnyeg időnkénti elforgatásával előzzük meg. A kis felületű, éles sarkú bútorka alá erősítsünk teherelosztó alátétet, a székekre, fotelokra pedig nagyfejű bútorcsúszató szeget. Görög lábú fotelokat szőnyegre soha ne helyezzünk. Szőnyegen a székeket se húzogassuk, hanem felemelve helyezzük arrébb. A cipőből kiálló szeg, elkopott sarokvasalás

is rongálja a szőnyeget, különösen a hurokolt szőnyegpadlókat. (Tehát időnként ellenőrizzük — s ha szükséges, javítassuk meg — lábbelinket). A buklé anyagból kihúzódtó szálakat leragasztott szőnyegeknél vágjuk le, egyébként meghajlítot túvel varrjuk az alapszövetre.

A szőnyegeket és szőnyegpadlókat naponta rendszeresen kézi szőnyegseprővel, hosszabban seperjük le. (Az új velűr szőnyegeket az első néhány hónapban csak így tisztítsuk, a porszívózást mellőzzük!)

Porszívóval csak hetente egyszer tisztítsuk szőnyegünket, akkor is a sima végű szívófejet használjuk, s azt hosszirányban húzzuk végig a felületen. Időszakonként azonban — szintől és szennyezettségtől függően — kellő portalanítás és esetleges folteltávolítás után — a szőnyegeket száraz habtisztítókkal, pl. KSF-fel, vagy Johnson-nal keféljük át. Így a szőnyegek visszakapják eredeti színüket.

Folttisztítás

A kellő elővigyázatosság és a rendszeres ápolás ellenére is előfordulhat, hogy szőnyegünkön szennymoltot észlelünk. Ez még nem olyan végzetes hiba, amit ne tudnánk saját magunk helyrehozni. Az a fontos, hogy azonnal cselekedjünk, a foltot lehetőleg ne hagyjuk beszáradni. A foltot csak akkor tudjuk eltüntetni nyomtalanul, ha ismerjük a szennyező anyagot, s hogy azt mivel távolíthatjuk el.

A kátrány okozta foltot először terpentínbe, vagy benzolba mártott ronggyal, óvatos dörzsölés közben távolítsuk el, majd a kezelt részt samponnal mossuk le.

Ajakrúzs nyomait alkoholos ronggyal, azt követően pedig samponos utókezeléssel tüntethetjük el.

A Coca-cola, fehér bor, korom okozta foltokra tegyünk bőven szőnyegsampon, majd itassuk fel tiszta ronggyal.

Cipőkrém, zsír, tej, kakaó nyomait először samponnal nedvesítsük be, majd alkoholba mártott ronggyal dörzsöljük át.

Étolajtól, vajtól származó foltokat alkoholba mártott ronggyal, óvatosan nyomkodva mossuk ki. Utána samponnal keféljük át a folt helyét.

A fekete kávé, gyümölcs, sör és vér még nedves nyomait egyszerűen vízzel mossuk ki, s ha szükséges, samponnal utókezeljük. A beszáradt foltokat — a söré kivételével — glicerinnel lágyítsuk fel, majd szalmiákszesz vizes oldatába kevert alkohol elegyével (1 rész alkohol, 9 rész víz, 1 rész szalmiákszesz) dörzsöljük, s azt követően samponozzuk be. A

sör beszáradt foltját többször dörzsöljük be langyos vízbe mártott ronggyal, majd samponnal mossuk ki.

Golyóstolltól származó foltokat 2 rész víz, 1 rész alkohol, valamint kevés szalmiákszesz keverékbe mártott ronggyal dörzsölve mossuk le. Ha szükséges, a tisztítást többször ismételjük meg. A megtisztított felületet szőnyegsamponnal is mossuk át.

Körömlakk cseppeket a szőnyegről először acetonnal mártott ronggyal dörzsölve távolítsuk el, majd a folt helyét samponnal mossuk ki.

Az olajfoltok friss nyomait tiszta ronggyal itassuk fel, a maradékot pedig terpentines ronggyal feloldva tüntessük el. A terpentines kezelés után acetonnal dörzsöljük be a felületet, majd a vegyszerek maradékát samponnal mossuk le. A beszáradt foltot terpentines ronggyal oldjuk fel, s acetonnal mossuk ki. A kitisztított részt samponozzuk be.

A viasz maradékát először óvatosan kaparjuk le, majd a folt fölé itatóspapírt helyezve, melegen vasaljuk át. Az esetleg még a szálakon maradt viaszt alkoholos ronggyal távolítsuk el.

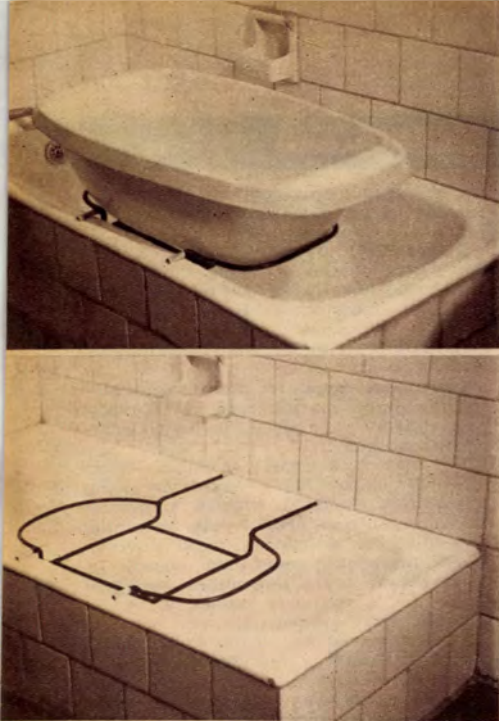
A vörös bor okozta folttra szórjunk kevés sót (a száraz foltot előzőleg nedvesítsük be), a szálakat kefével borzoljuk fel, majd samponnal mossuk ki. A nedves részt jól itassuk fel.

Bár az itt ajánlott tisztítószerkegyike sem erős hatású, használat előtt feltétlenül próbáljuk ki a szőnyeg egyik kevésbé szem előtt levő részén, hogy nem károsítja-e meg a textilanyagot. A tisztításhoz használt rongyot sűrűn cseréljük, vagy mossuk ki. Ügyeljünk arra is, hogy a tisztítószerkegy ne szívárognak le az alapszövetig. Ha a folt eltávolítása után világos folt marad a szőnyegen, ne sajnáljuk a fáradságot és tisztítsuk ki az egész szőnyeget. A vegyszeres szőnyegtisztítást gépesíthetjük is, ha elkészítjük a lapunk 1971/11. számában ismertett, porszívóhoz kapcsolt szőnyegtisztítót, vagy ha megvásároljuk az Omega porszívó szőnyegtisztító tartozékát.

bsj.

Az Omega porszívóhoz kapható szőnyegtisztítóval gyerekjáték ez az egyébként fárasztó munka.

BÉBI-KÁD A FÜRDŐKÁDON

Kisméretű fürdőszobánkban gondot okozott kisgyermekünk kádjának elhelyezése. Ezért egy kádtartó vázat készítettem, amelyet a nagy kád peremére helyezhetek a fürdetés idejére. A tartót 10 mm átmérőjű köracélból állítottam össze. A kád belső peremére fekvő tartókarok egyenesek és a csempének támaszkodnak. A másik két tartókart kétszer 90 fokos szögűre hajlítottam, így azok a kád peremének támaszkodnak, s meggátolják a tartó elcsúszását. A karok végeire műanyagcsődarabkát húztam, hogy megvédjem a kád zománcbevonatát.

SZÉCSÉNYI JÁNOS
Ormosbánya

Fotókkal illusztrált ötletének díja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

HOSSZÚÉLETŰ „ÁGNES”

Az EM 1972/11. számában olvastam, hogyan lehet az „Ágnes” pelenkabetétek élettartamát meghosszabbítani. Jőmagam más módszert alkalmazok. Tekintve, hogy kézi- vagy gépi mosásnál a betét végei kirojtosodnak, én a betét két végét — a szélektől kb. 5 mm-re — kétsorosan géppel végig varrtam. A varratok kb. 2 mm-re kerültek egymástól. Ezt a módszer több mint egy éve alkalmazom, teljes sikerrel.

TÓTH ISTVÁNNÉ,
Hódmezővásárhely

Ötletdíja 50,— forintos vásárlási utalvány.

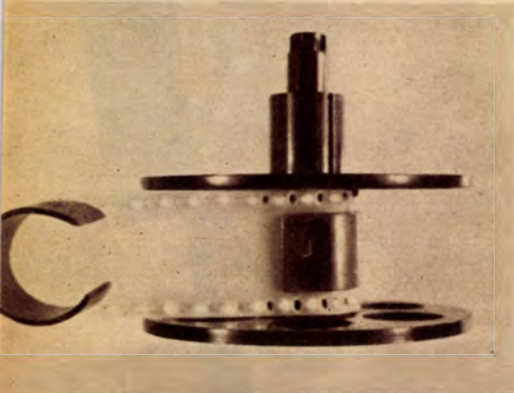
Szorítógyűrű a tanktárcsán

A gyakori használat következtében a corex-szalagot és a filmet rögzítő lapocskák sokszor kitágul a tanktárcsán. Az is előfordul, hogy a lapocskát rögzítő csavar kitörik. Elkerülhetjük ezeket a kellemetlenségeket, ha egy szorítógyűrűt készítünk.

A gyűrűt a villanszerelési munkálatokhoz használatos, megfelelő átmérőjű MAP csőből alakítsuk ki. Vágjunk le a csőből egy darabkát, majd palástját fűrészszel vágjuk fel. A darab méretre hajlításhoz a 24×36-os ORWO színesfilm fémtárolóját használhatjuk. A fellemegeztett műanyag gyűrűt szorítsuk a dobozra, s mielőtt még teljesen kihülne, vegyük le és nyomjuk kissé össze. A szorítógyűrű egyik egyenes szélét reszeljük ferdére, hogy a szalagot és a filmet könnyebben alá dughassuk. A gyűrűt a tárcsa szétszedése után tegyük helyére. A szorítógyűrűs megoldás alkalmazását főként szakköröknek ajánljuk, ahol a tankokat sokan használják.

PÁLFAY ÉVA
Pécs

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

FESTŐPUMPA

Amikor vízfestékkel festettem, mindig problémát okozott egy-egy nagyobb felület egyenletes befestése. A többször egymás után felkent festék mindig árnyalati eltéréseket okozott. Hogy ezt elkerüljem, festőpumpát készítettem. Egy hajlakkporlasztó gumipumpájába lefűrészelt szárú ecsetet dugtam. Előzőleg az ecsetet az összefogott szőrcsomón keresztül varrótűvel több helyen átszúrtam.

Használat előtt a pumpába festéket töltöttem. A festék jól átszivárgott a szőrök közötti lyukakon, s így rövid idő alatt egyenletesen festhettem be a nagyobb felületeket.

FABIÁN ZSOLT
Békés

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Satukar rögzítése

Munkámhoz a satu nélkülözhetetlen szerszám. A karja viszont gyakran útban volt, mert az alatta levő szerszámos fiókot nem tudtam kihúzni. A satukart rögzíteni kellene — gondoltam —, s ezt pár perces munkával meg is valósítottam.

Egy milliméter vastag acéllemezéből egy 15 mm széles, 80 mm hosszú csíkot vágtam le, majd U alakúra hajlítottam. Ezután egyik szárának középső részét íveltre, a végét pedig kifelé hajlítottam. A rögzítőrugót a hajtókar mellé, a csavarorsó nyílásába nyomtam. A rugó nem engedti becsúszni a felhúzott hajtókart, de enyhe nyomással letolható. A rögzítőrugó 75—150-es párhuzamsatukhoz használható.

SZVOBODA IMRE
Szeged

Ötletdíja 50,— Ft-os vásárlási utalvány.

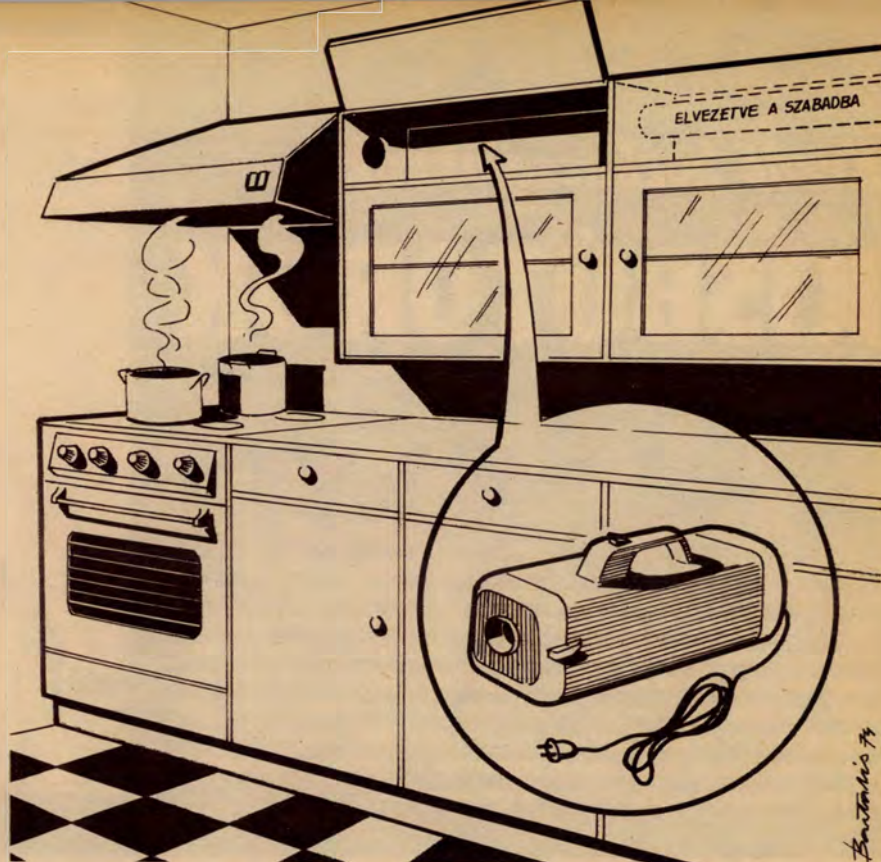
PÁRAELSZÍVÓ PORSZÍVÓBÓL

Porszívómat egy idő óta nemcsak eredeti céljának megfelelően, hanem konyhai páraelszívónak is használom. A porszívóból ilyenkor kiviszem a porzsákot és kapcsolóját benyomom. A motor azonban csak akkor működik, ha a páraelszívóba szerelt kapcsolóval áramot vezetek a hosszabbító kábelbe, amelynek végén levő csatlakozóaljzatba a porszívó dugóját bedugom.

A porszívót egy kis szekrénybe rejtettem el. A szabadba vezető cső négy-öt milliméterrel nagyobb átmérőjű, mint a porszívócső, így külön csatlakozó csőtoldatra nincs szükség, s takarításhoz a porszívót könnyen kiemelhetem a szekrényből. A szekrényt belülről vattapaplannal hangszigeteltem.

BARTALIS LÁSZLÓ
Brassó, Románia

Illusztrált ötletéért szakkönyvtálatmat küldtünk.

Bartalis 74

„DIPLOMA
T”

A” ISKOLATÁSKA

Tönkrement iskolatáskám helyett magam készítettem újat, mégpedig fából. Mérete 300×450 mm, az alsó rész magassága 50, a felsőé 30 mm. A táska keretét 10×70 mm-es lécekből, nyitott fecskefark fogazással erősítettem össze, majd kettévágtam. A vágás helyén a fogak dupla szélességűek. A kereteket 5 mm-es rétegelt lemezzel borítottam be, majd egyszer bekentem színtelen lakkal. Csiszolás után a táskát fautánzatú tapétával vontam be, s felszereltem a vasalásokat.

IFJ. RÁK JÁNOS
Herceghalom

Fotóval illusztrált ötletének díja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Keresztezés, szintben

Prefo autópályámat — gyári kész darab híján — magam készítette kereszteződéssel bővítettem. Az új elem előnye, hogy közbeiktatásával a pályasávok hossza azonos lett, s a pályát sem kellett megemelnem. Az átalakításhoz csak egy 180 mm-es (vagy két 90 mm-es) egyenes elem és a meglevő pálya egy 270 mm-es darabja szükséges.

Az új darabból levágtam két 36 mm-es és egy 73 mm-es részt. A két keskeny alkatrész egyik oldalán meghagytam a rögzítőfüleket, a 73 mm-es darabból pedig lefűrészeltam a szélső pályasávokat. A hosszabb alkatrész került az egyenes elem középebe fűrészelt nyílásba, a két keskenyebb pedig a két szélére. (A pontos illesztés nagyon fontos!) Miután a darabok összeillesztését elvégeztem, az alkatrészeket kis polisztirol lapokkal (benzollal ragasztva) rögzítettem az elem aljára. Másnap kifűrészeltam a kereszteződés hiányzó, keresztirányú vezetővályúját, majd az átvágott áramvezető síneket alul rövid huzalokkal újból összekötöttem.

PROFANT ISTVÁN
Budapest

Ötletdíja 100,— Ft-os vásárlási utalvány.

Kezdő barkácsolóknak:

KISBÚTOROK

Az élet örök megújulás, s a folyamatba bekapcsolódó, most még gyakorlatlan fiatalok egy napon átveszik az idősebbektől a „stafétabotot”. Nos, így van ez a barkácsolás terén is. A lapunk megszületése óta munkálkodók bátran hozzáfognak komolyabb munkákhoz is. Ám a fiatalokat még visszariasztják a – legalábbis számukra – ismeretlen szakkifejezések, technológiai megoldások. Nos, elsősorban rájuk gondoltunk, amikor néhány egyszerű kisbútor készítését ismertetjük, amelyek megvalósítása során kedvet kaphatnak a további munkához, miközben hasznos tapasztalatokkal is gazdagodnak.

Virágtartó

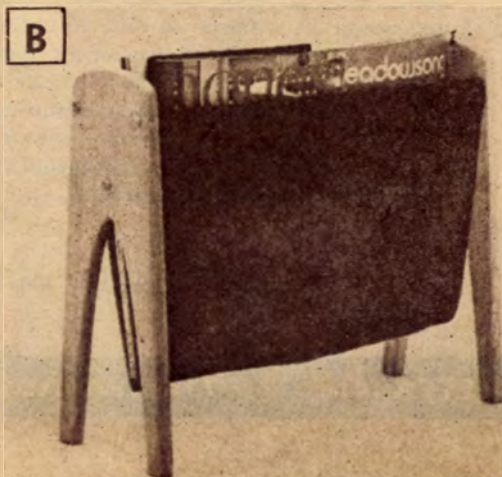
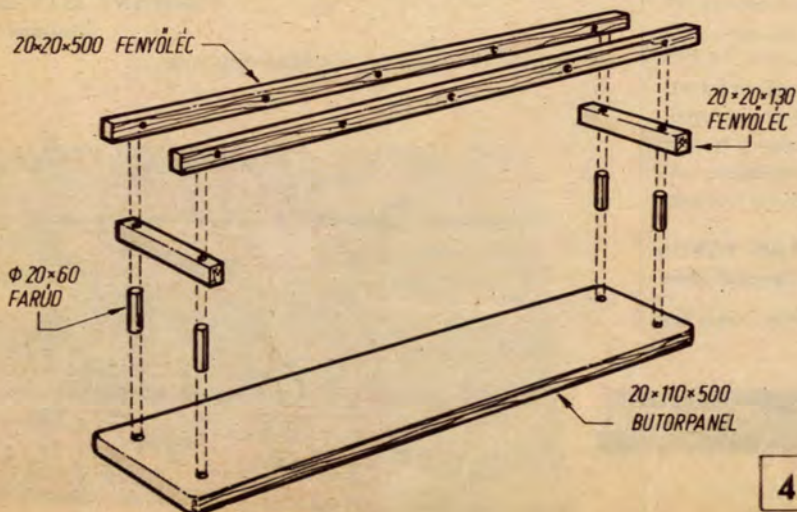
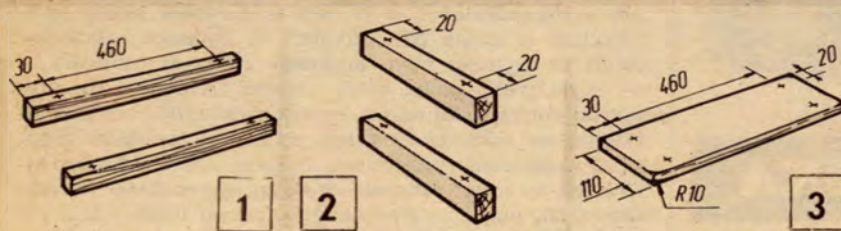
Kis virágaink „bölcsőjének” (A) anyaga 18 mm vastag, háromrétegű bútorpanel (vagy 15 mm-es deszka). Az alaplapot vágjuk méretre, majd sarkait kerekítsük le (3). Négy sarkába készítsünk négy, 10 mm átmérőjű vakfuratot. Ehhez a két keresztlécet (2) előzőleg pillanatszorítóval erősítsük a falapra, s a kettőt együtt fúrjuk át. A két hosszú lé-

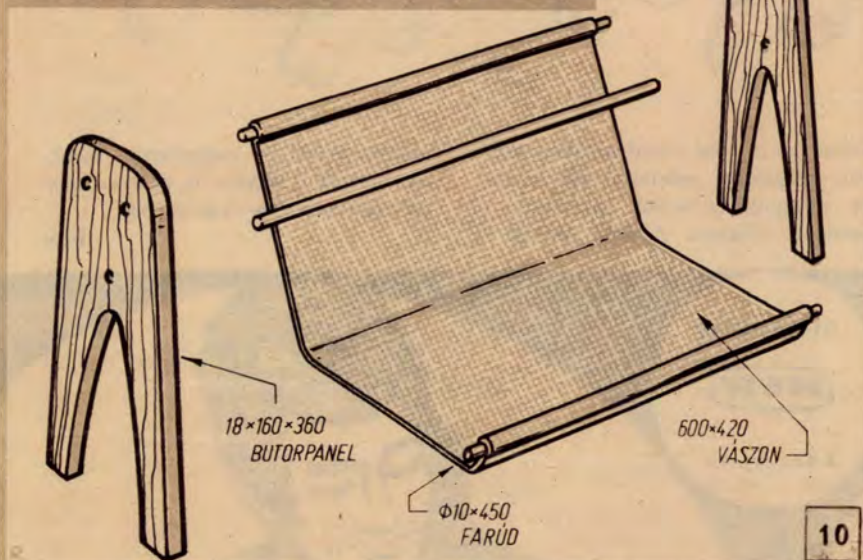
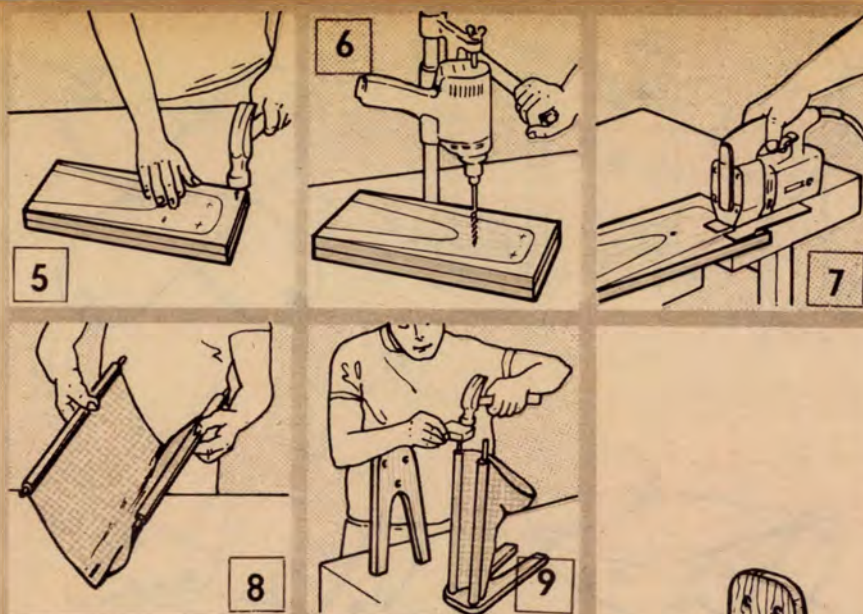
re (1) jelöljük át a furatok helyét, majd készítsük el a köldökcsepok fészket. A hosszanti léceket öt-öt lyukkal díszítsük.

Az alkatrészeket csiszoljuk simára, majd kétszer kenjük be csónaklakal. A lakk száradása után a vakfuratokba nyomjunk Palma Rekord ragasztót, s üssük helyükre a kis csapokat, valamint a két keresztlécet (4). A hosszanti lécek tetejére tegyünk fadarabot, s kalapáccsal üssük a helyükre.

Folyóirat-bölcső

Új vonalú bútordarabunk (B) két oldallapját ugyancsak bútorpanelből vágjuk ki, de egyszerre. A két 160×360 mm-es darabot néhány szeggel fogassuk össze (5), s úgy készítsük el a három furatot (6). A bútorpanel darabokból lyukfúrészgéppel vágjuk

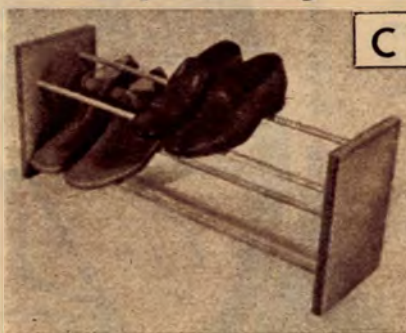

ki a lábak szerepét betöltő oldallapokat (7). A fűrész nyomait csiszolással tüntessük el, majd az éleket — tapasztolás után — kenjük be fekete iskolatábla zománccal. A két oldallapot csónaklakkal, vagy Ultrastabillal kenjük, illetve dörzsöljük be.

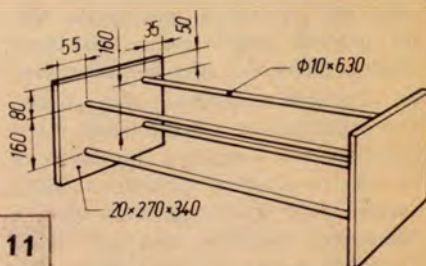
Amíg a lakk szárad, szabjuk ki, majd varrógéppel szegjük be a folyóiratokat tartó vászon- (esetleg műbőr-) darabot. A két szélét úgy hajtsuk vissza, hogy a farudakat a levartt rész közé dughassuk (8). A rudakat olyan hosszúra vágjuk le, hogy végeig az oldallapokon kb. 10 mm-rel nyúljanak túl. Végül a túlnyúló rúdvégeket kenjük be ragasztóval, s végükre kis fadarabot helyezve üssük a helyükre (9). Ha a lyukakat merőlegesen fúrtuk ki, s a furatok átmérője 0,2 mm-rel kisebb a rúdénál, a kis bútordarab szilárdan és egyenesen áll (10).

Emeletes cipőállvány

Néhány darab hulladékdeszkából, bútortáblából és négy köldökcsapból pár óra alatt cipőállványt (C) is összeállíthatunk (11). Az oldallapok vakfuratait egymáshoz viszonyítva 30 mm-rel eltolva fúrjuk ki. A lyukak mindkét darabon pontosan azonos helyre kerülnek, ha kartonból

kivágott sablont használunk, s a furatok középpontját árral jelöljük át a falapokra. A rudakat kb. 10 mm-nyire fűrészelve be, s üssük a részekbe kis faéket. Ha a rudakat a he-

lyükre üttük, az ékek szétfeszítik az anyagot, így azok szorosan ülnek a részekben.

Kombinált gyermekbútor

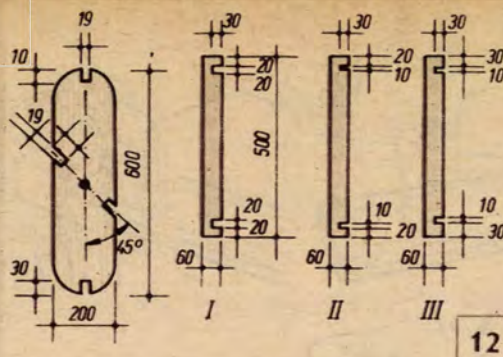
Aki bátrabb, s szívesen vállalkozik pontosabb munkák elvégzésére is, annak egy sokféleképpen felhasználható, azonos alakú bútorelemekből összeállítható gyermekbútort (D, E) mutatunk be. Fő alkotó eleme 20 mm vastag bútortáblából kivágott, lekerekített végű lap (13). Az össze-

kötő lécek nyílásainak mérete aszerint változik, hogy a kis bútort polcként, székként, esetleg magasított ülőkeként kívánjuk hasznosítani (14).

A bútorlapból kivágott alkatrészek élét Univerzál autójavító kittel „eddzük meg”, hiszen köztudott, hogy a panel élei igen sérülékenyek. A műgyanta megkötése után gondosan csiszoljuk le a felületeket, majd eresszük be Lenalkyd hígítóval, s kenjük be Alaplast alapozóval. Száradás, majd újabb csiszolás után a darabokra kenjük még két réteg Camping zománcot. Ha a fényes felületet nedves rongyra szórt habkóporral átdörzsöljük, a mázolt felület selymes fényű lesz.

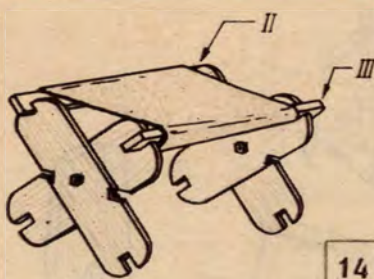
Minden bútordarabhoz két-két oldallapot fogassunk össze kapupánt-csavarral. Az oldallapok nem fordulhatnak el, mert azokat a fészkeikbe nyomott összekötő lécek rögzítik. A léceket célszerű 20 mm vastag deszkából, fűrészgéppel levágni. Csiszolás után a darabokat csónak-

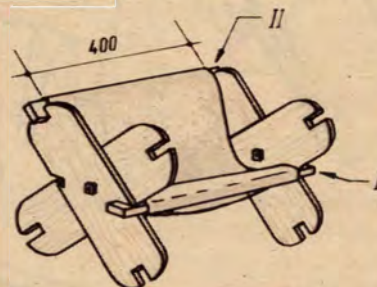
12

13

14

lakkal kenjük be, majd aljukra kárpitos szegekkel erősítjük fel a színes nyugágyvászomból kiszabott, s beszegett ülőrészt. A polc oldala is

vászon, de azt ne szegezéssel rögzítjük, hanem a léceket a vászon viszahajtott részébe dugjuk be.

B-os

VÁSÁROLJON

a **MÉH** haszonáru telepein

VEGYES HASZONÁRUK:

(vas, láda, fa, fémhordó, műanyag, üvegáru)

Bp. III., Vörösvári út 123. Tel.: 689—620

Bp. IV., Megyeri út 15. (vas, fém) Tel.: 492—135

Bp. X., Gránátos u. 1—3.

(bejárat Algyógyi útról) Tel.: 475—790/43 m.

Bp. XIII., Béke út 13. Tel.: 204—226

Bp. XV., Mezőhegyes u. 73/75. Tel.: 880—116

Bp. XIX., Nagykőrösi u. 158/b. Tel.: 274—474

SZÍNESFÉMEK:

Bp. IV., Megyeri u. 15. Tel.: 492—135

Bp. VIII., Karácsony S. u. 8. Tel.: 143—650

(—)

MÉH

BUDAPESTI

MÉH

VALLALAT

Várjuk
vásárlóink
szíves
érdeklődését

A grillesirke sajátos zamatát az adja meg, hogy a hús „saját zsírjában sül meg”, tehát sertészsír- vagy olaj íz nem érződik az ételen. Sajnos azonban a grillsütő — borsos ára miatt — csak kevesek számára érhető el. Ám azért nem kell lemondani az ízletes grillhúsról, mert készíthetünk egy, szinte csak fillérekbe kerülő sütőnyársat. Elkészítésre javasolt sütőnyársunk előnye, hogy zárt térben (sütőben (1) egy lábos peremére helyezve) és szabadban (parázs felett, tartóvillákkal alátámasztva) egyaránt használható. A sütőnyárs elkészítéséhez szükséges anyagok föllelhetők a házi műhelysarokban és az összeállítás ideje sem tart tovább pár óránál.

A nyárspengét 2 mm vastag, 20 mm széles laposacélból alakítsuk ki. (Hosszát gáz- vagy villanysütőnk belső terének hossza alapján határozzuk meg.) Természetesen erre a célra megfelel egy fémfűrészlappal is, amelyet köszörüljünk élesre, egyik végét pedig hegyesre. Szükségünk van még két darab, 1—1,5 mm vastag acéllemezből kivágott, 25×105 mm-es lapocskára is. Helyezzük egymásra a lapocskákat és négy helyen fúrjuk át azokat 5 mm átmérőjű fúróval. Ezután 3 mm átmérőjű acélhuzalból vágjunk le két, 220 mm hosszú darabot. Egyik végüket 10 mm hosszban hajlítsuk derékszögűre. A huzalok másik végére hajlítsunk 6 mm belső átmérőjű karikákat.

Most már elkészítettük az alkatrészeket, hozzáláthatunk az összeszereléshez. Fogjuk a két lapocska közé a nyárspengét és a két huzalkart. A karok hajlított végei befelé, a nyárspenge irányába álljanak. A furatokon dugjunk keresztül egy-egy, 5 mm szár-átmérőjű alumínium szegecselt és a kiálló végeket kalapáljuk el (2). (Szegecselés után a penge és a karok mozgathatóak legyenek!)

A szabadtéri sütéshez még egy hosszabbító szár és egy fémhüvely is szükséges (3). A szár anyaga kb. 6 mm átmérőjű köracél, amelynek végére erősítsünk fanyelet. A fémhü-

SÜTŐ- NYÁRS, SÜTŐBE

velyt — amely a hosszabbító szár (4) végére és a penge „markolatára” húzható — 1 mm vastag acéllemezből hajlítsuk meg.

IGY SÜSSÜNK!

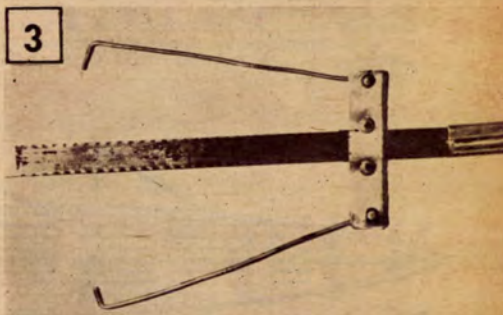
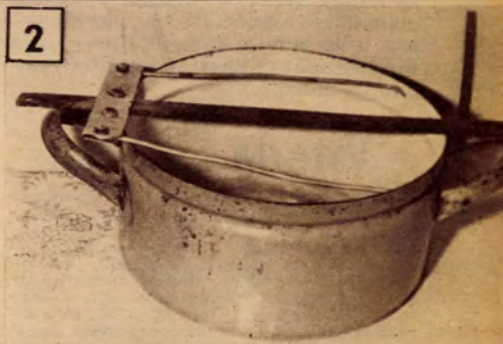
Csirke vagy egyéb baromfi sütésekor a nyárspengét szúrjuk keresztül a tisztított csirkén, a lábait hátul kucsoljuk össze, a szárnyait pedig helyezzük a huzalkarokra. A sertés- vagy marhahúst előbb késpengével szúrjuk keresztül és utána dugjuk át a pengét. Ha nagyobb darab húst sütünk, azt ajánlatos bevagdalni. A huzalkarokat szúrjuk a húsba, hogy a forgatás könnyebb legyen.

Az univerzális nyárson süthetünk darabos húst vagy speciális nyársételeket is; így például rablőhúst, apróhalat, szalonnával tűzdelt apróvadat (nyúl, fogoly) stb. Ha sütőben sütünk, a lábos felfogja a lecsöpögő zsírt, így egyidejűleg feldarabolt burgonyát is süthetünk.

Szabadtéri sütéskor gondoskodni kell a hosszabbító szár kellő alátámasztásáról. Erre a célra megfelel két darab, Y alakúra hajlított köracél darab.

PAULOVICS ISTVÁN,
Budapest

Fotókkal illusztrált ötletének díja 250,— Ft-os vásárlási utalvány.

Almássy Tibor
Tar József

Autósok, főleg vidékiek, figyelem!

Valóban kitűnő és hézagpótló művet ajánlunk a fővárost is felkereső vidéki, — vagy a városnak csak egy részében közlekedő budapesti autósok számára.

Az Almássy-Tar: Budapest csomópontjain című könyv tartalmazza a legfontosabb 75 budapesti közlekedési „labirintus” részletes rajzát, fényképét s képes tanácsokat ad a fővárosban közlekedéshez, — tranzit-útvonalakat ír le a fővároson áthaladáshoz.

Sajnálatos módon a könyv nem kapható a könyvüzletekben — csupán a Vue Touristique kiadó Bp. XIV., Cházár András utca 20. sz. alatti (Ajtósi-Dürer út sark) raktárában, ahonnan utánvételes szállításra is megrendelhető. Ára: 40,— Ft.

Lapunk 1974/3. számában négy- és hatszemélyes kenu építését ismertettük. Akkor megígértük, hogy később visszatérünk a bemutatott kenuk vitorlássá, evezős csónakká alakításának, valamint oldal- vagy farmotorral felszerelésének a mikéntjére. Bizonyára sokakban felmerül a kérdés, mi indokolja az átalakításokat? A válasz kézenfekvő: a kenu nehézkes, lassú hajó, ezért több személy is csak lassan hajthatja előre. A kitartó féloldalas evezés sem könnyű munka, s így az irányítás is nehezebb. Előnye viszont az egyszerű építési technológia, s a tágas belső tér, ahol a hosszabb túrákhoz szükséges kellékek jól elhelyezhetők. Érdeemes tehát a kenuk nyújtotta előnyöket kihasználnunk, ugyanakkor a járművek könnyebb hajtására törekednünk. Ehhez ismertetünk néhány ötletet.

Vitorla a kenu

A kenukkal — különösen a lapunkban közöltekkel — vitorlázni is lehet. A hatszemélyes változathoz lapunk 1967/5. számában ismertettük, s akkor kajákra javasolt vitorla a legalkalmasabb. Az árbocot a 11. bordára, illetve annak megerősített részére szereljük fel (A). A bordát jobbról-balról egy-egy, 50×100×820 mm-es fenyőfa tömbbel erősítjük meg. Az árboc-talpat négy fecsavarral rögzítjük a bókonyra és azt a mellé erősített deszkák elé. Az árbocot két 30×60 mm-es, a bumfát pedig 25×50 mm-es lécből alakítsuk ki. A vitorlát erős vászonból készítjük el.

VA-RI-Á-CI-ÓK EM

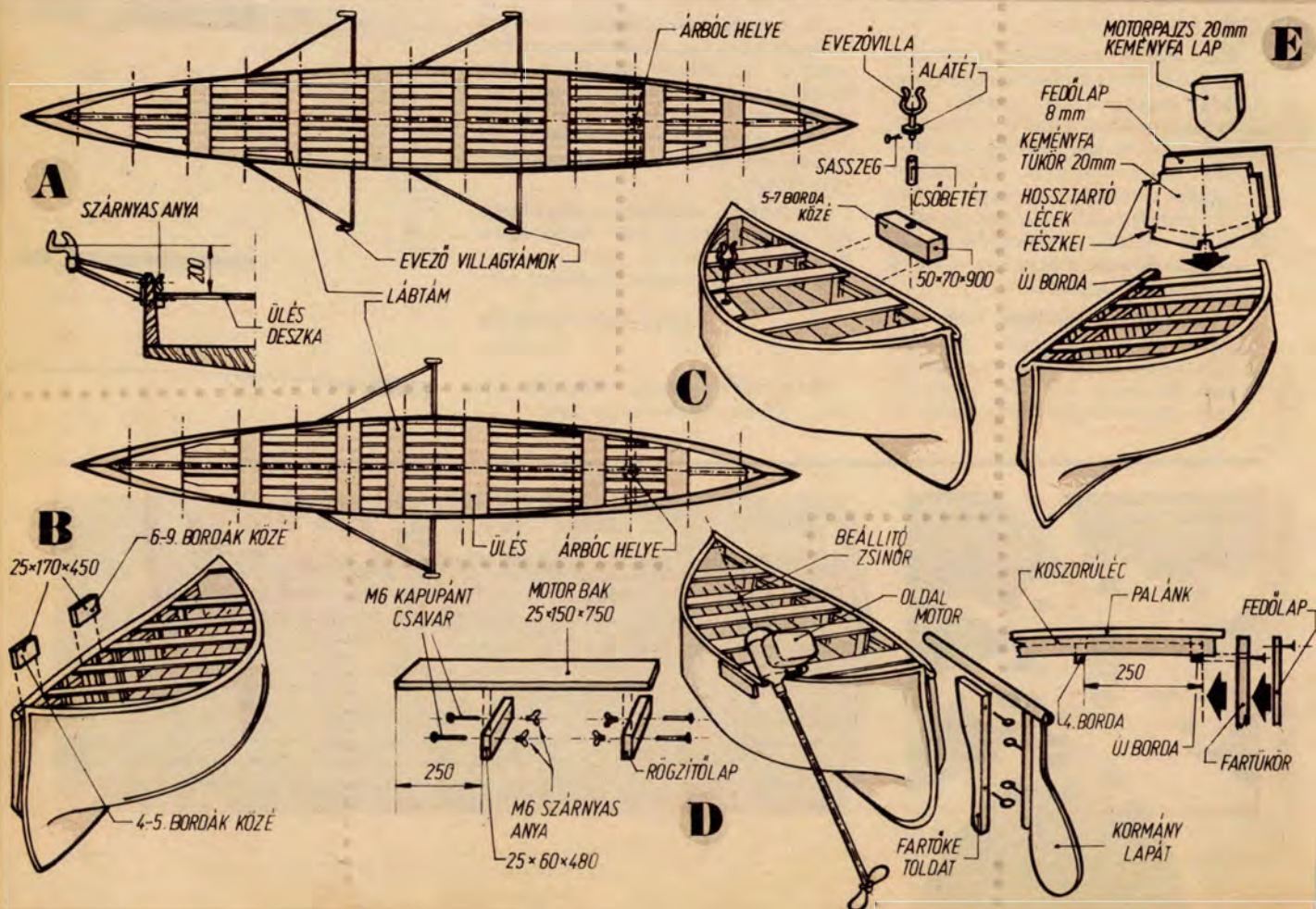

kenukra

Ne feledkezzünk el a kormányról sem. Rögzítéséhez azonban a kenu fartökéjét ki kell „egyenésíteni”, azaz hozzá kell erősíteni egy 25 mm vastag deszkából kivágott alkatrészt. Ahhoz csatolható a kormány (D). Az árboc és a vitorla részletes rajza lapunk 1967/5. számának 18. oldalán található.)

A kisebb, négyszemélyes kenura egyszerűbb vitorlát érdemes szerelni, pl. az EM 1961/6. számában ismertettet. Az árbocot a 12. bókony megerősítése után az ülés elé szereljük fel (B). A kormánylapátot az előbb ismertett módon szereljük a kenu fartökéjére.

A vitorlával felszerelt kenuk árbocai

három merevítő kötéllel rögzítsük véglegesen. Az elsőt az orrtőkébe, a két oldalsót pedig a 11. bordába hajtott szemescsavarokhoz kötözzük. Ha a vitorlára nincs szükség, leszerelés után az jól elfér a hajótérben. Elmozdulás ellen célszerű a kenu hossz tengelyében, a fenékdesszkára szegezett, csatos bőrszíjjakkal rögzíteni.

Hosszú evező = = gyorsaság

A viszonylag lassú kenuk gyorsabban haladnak előre, ha a rövid evező helyett kielboot lapátokat használunk. Ez természetesen némi átalakítással jár, hiszen a hosszú lapátokhoz evezővilla-gyámok szükségesek. Ám a villagyámokat a viszonylag vékony palánkra nem szerelhetjük fel, csak ha a bordákat és a fokozottan terhelt palánk részeket 20–25 mm-es deszkákkal erősítjük meg.

A hatszemélyes kenu 4., 6. és a 7., 9. bokonyaira csavarozhatjuk fel a villagyámokat. A bordákat egy-egy, 60 mm széles keresztléccel merevítjük ki, az oldalpalánkra pedig — a bokonyok mellé illesztett — 20×100×300 mm-es deszkadarabokat csavarozunk fel. A villagyámokat M 8-as szárnyasanyákkal rögzítjük (A). Ha a kenu eredeti rendeltetése szerint szeretnénk használni, akkor csak a villagyámokat kell leszerelnünk.

A kisebb, négy személyes változatnál a villagyámot a 6. borda után, kb. 200 mm-re kell felszerelni, s így a villagyám me-

revítőrúdjá is két borda, mégpedig a 4. és az 5. közé kerül. A palánk merevítését ez esetben a bokonyok közé csavarozott fabetétekkel oldjuk meg. A deszkadarabokat facsavarokkal fogassuk a bokonyokhoz is. A 4., 5., 6., 7. bordát összekötő lécekkal merevítjük ki, s a 6. bokonyra csavarozunk még egy lábtámot is. Így kényelmesebben, kevesebb erőfeszítéssel evezhetünk (B).

Olcsóbb megoldás, ha kenunkra folyami evezős csónak villáját erősítjük fel. Ehhez az 5. és 7. bokony közé egy-egy 50×100 mm-es fatömböt csavarozunk. Az evező villát dugjuk a fatömbbe fúrt lyukba és kiesés ellen sasszeggel biztosítjuk. A villákat úgy helyezzük el, hogy az ülésközép és az evezővilla kb. 400 mm-re legyen egymástól, a lábtám pedig az üléstől 700–800 mm-re. A villák lyukai hosszabb életűek lesznek, ha a furatokba sárgarézcsovet ütünk, majd a csövegeket elperemezzük. A villaszárakra és a saszeg alá tegyünk egy-egy alátétet (C).

Motorral kényelmesebb

A kenukat motorral is hajtathatjuk. Oldalmotor felszereléséhez ideiglenes motorbakot állítsunk össze. Ez a tartozék nem lesz állandó jellegű, csak alkalmanként szereljük a kenura. Anyaga 25 mm-es gyalult deszka, amelynek aljára csavarozunk — a felső koszorúlécek ívelt-ségéhez igazodóan — két rögzítőlapot. A

motorbakot a 3. borda elé, a koszorúléchez és a palánkhöz csavarozott, 25 mm vastag fatömbökhöz, négy kapupántcsavarral rögzítjük. A két merevítő fatömböt a 3. és 4. borda közé csavarozzuk fel. A rögzítőlapok furatait jelöljük át, s a lyukakat fúrjuk ki. A motorbakot tegyük a helyére, csavarokkal rögzítjük, majd az oldalmotor fémbakját úgy állítsuk be, hogy a csavartengely és a kenu orra egy vonalba essen. A fémbakot csavarjaival rögzítjük. Az oldalmotorral kiegészített kenura kormánylapátot a vitorlás változathoz hasonló módon szerelhetünk (D).

Kenunkra farmotort csak lényeges átalakítás, mégpedig fartükrör beépítése után szerelhetünk. Így kenunk elveszi eredeti jellegét, de olcsón jutunk farmotortesthez. Az átalakított csónaktest ugyan nem veheti fel a versenyt más motorcsónakokkal, de lassú hajózásra kitűnően megfelel.

Munkánkat a kenu csonkításával kezdjük. A kenu farát a 3. és 4. borda között fűrészelve le. Utána a palánk széleitől — a vágás vonalától — 30 mm-re csavarozunk fel egy új bordát, s ehhez erősítjük a 20 mm vastag keményfa fartükröt. A koszorúlécek és a kenu gerince szorosan illeszkedjenek a fartükrőbe vágott fészkekbe. A fartükrőt egy azonos alakú, rétegelt lemezből kivágott fedőlappal borítsuk be. A fartükrőt facsavarokkal, a fedőlapot pedig rézszegekkel erősítjük a palánkhöz. A motorpajzsot csak ezután rögzítjük a fartükrőre (E). Az újonnan beépített faalkatrészeket jól itassuk át félolajjal, majd többször kenjük be csónaklakkal. Az átalakított kenu horgászashoz kitűnően megfelel.

BSJ.

ORKÁN FEHÉR zománc

Tiszai Vegyi Kombinát új festéke

Univerzális fedőzománc: vasra, acélra, fára.

Bel- és kültéri igénybevételre egyaránt alkalmas, gyorsan szárad, magaslényű, nagykeménységű bevonatot képez, időjárásálló.

Ecsetelhető és szórható, ORKÁN HIGÍTÓ-val higítható.

Fogyasztói ára:	1 kg	44,— Ft
	5 kg	221,— Ft
	25 kg	1080,— Ft

Kapható a **Tiszai Vegyi Kombinát**

mintaboltjában

Budapest V., Pilvax köz 2–4.

1974. II. negyedétől a festékszaküzletekben

Vevőszolgálat, szaktanácsadás: Budapest V., Pilvax köz 2–4.

(—)

Vízhálózat

a kis-kert-ben!

Bő — és szép — tere nyílik az ezermesterkedésnek a kiskertben! Bő, mert nemcsak növényápolásra, hanem szerelő munkákra is módot ad, — például a kiskerti vízellátás létesítésekor, karbantartásakor. A kiskerti munkákat ugyanis sokban könnyíti, s a sikert nagyban elősegíti, ha kerti vízhálózatról öntözhetjük a virágokat, veteményeket.

Cikkünk első részében a kiskerti hálózatot még csak tervezőknek adunk hasznos tanácsokat. A már „gyakorló” kertöntöző ezermestereknek viszont — a második részben — a vízhálózat karbantartásához, javításához közlünk tudnivalókat.

„Forrás” a kertben

A kertünkbe vezető csőhálózat felszálló ágát rendszerint a pincéből, a ház alapvezetékéből ágaztatjuk le. A vezeték horganyzott acélcsőből és csőidomokból szereljük össze. Az új felszálló ágba — a leágazás után közvetlenül — egy ürítővel ellátott, ferde szelepet, vagy olcsóbb, vízvezeteki fűtőcsapot szerelünk fel. Ha ilyen szelepet vagy csapot nem tudunk beszerezni, akkor az ürítőcsapot a felszálló vezeték függőleges szakaszába egy T-csőelágazó idom közbeiktatásával, közvetlenül a fűtőcsap fölé szereljük. Az ürítőcsap használata célszerűbb, mert forgórészen és a csapházon is van egy-egy kis furat. Amikor a csapot kinyitjuk, a forgórész furata a ház furat nélküli oldala felé fordul és abból leengedi a vizet.

A fűtőcsapot felszerelés előtt figyelmesen szedjük szét, a forgórészt kenjük be faggyúval, majd a csapot újra összeszerelve járassuk be. Az összeszerelést fokozott gondnal végezzük, mert ha a forgórészt fordítva helyezzük vissza a csap-

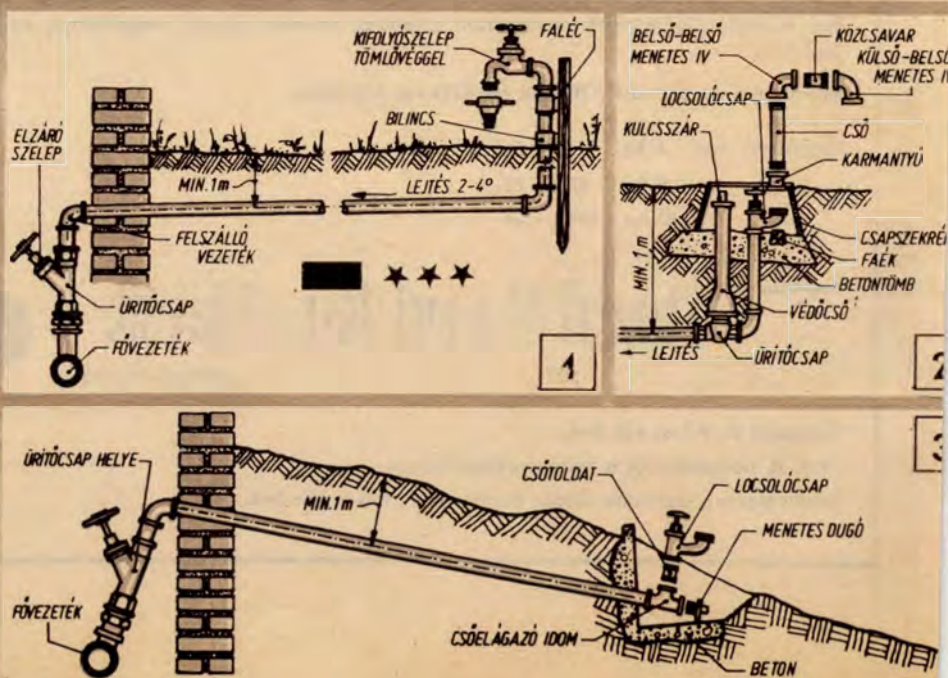
házba, az ürítő furat utat nyit a hálózati víznek.

A Bononittal bekent csővezetékét ezután könyök- és karmantyú csőidomokkal, az épület falát áttörve vezessük a szabadba, s fektessük a talajba: ácsott, kb. 1 m mély árokba. A lefektetett vezeték négy fokot lejtően a felszálló szakasz felé. A kerti vezeték végére könyökidommal csatlakoztassuk a függőleges csődarabot, majd arra egy másik könyökkel a tömlővéges kifolyószelepet (MSZ 115). A függőleges csőszakaszt két bilinccsel rögzítsük egy, mélyen a földbe üttött, s Bononittal impregnált léchez (1). Ha esetleg ölmecskét fektetünk a földbe, a szorító bilincsek alá feltétlenül tegyünk gumialátéteket.)

Ha beépített kerti csapot szeretnénk telepíteni, akkor a csővezeték közel vízszintes szakaszának végére — a kerti csaphoz vezető, felszálló cső elé — egy meghosszabbított kulcsszárú ürítő fűtőcsapot szereljük fel. A hosszú kulcsszár védőcsövét, valamint a vezeték felszálló

ágát betonozzuk le. A betonba helyezzünk egy fatömböt, amihez majd a locsolócsapot rögzíthetjük. Az ovális csapszekerényt is ágyazzuk jól a betonba. A beton megkötése után szereljük fel a locsolócsapot, s azt két facsavarral rögzítsük a beépített fatömbhöz (2). Így a csapot nem mozdíthatjuk el a locsolótömlővel.

Meredek domboldalon, a magas részen épült házak kerti vízvezetékére rendszerint az alaphálózat szintjénél mélyebben ér véget. Ezért a víztelenítést másképpen kell megoldanunk; a nagy lejtésű csővezeték legmélyebb részére kell felszerelnünk az ürítőcsapot és a kerti csap függőleges csőtoldatát. Az ürítőcsapot azonban egy menetes dugóval is helyettesíthetjük, ha a vezeték vége (pl. kis földterasznál) a földbe mélyített, egyik oldalán nyitott kis aknában ér véget (3). Ha azonban a csővezeték az előírt mélységben fektetjük, a csőelágazó idomba csavarjuk bele a víztelenítő csapot, arra meg szereljük egy, kb 300 mm hosszú, kilyuggatott palástú csődarabot.

mérőjű huzalkarikát, az eldugványozott hajtás magasságánál néhány centiméterrel hosszabb „lábrésszel”, amelynek segítségével a huzalvázat a cserépbe állíthatjuk.

6. Húzzunk a huzalkarikára a cserép aljáig érő, áttetsző műanyagtasakot. A huzalkarika távoltartja a levelektől a tasak falát, így a belül bőven lecsapódó vízpára nem kerülhet az eldugványozott hajtás leveleire, ami rothadást okozhatnak.

7. A teljesen zárt tasakon hatnyolc centiméterenként készítsünk kis nyílásokat, ezzel lehetővé tesszük a megfelelő légcserét. A tasak alulra került részét hajtsuk a cserép alá. Utána a beburkolt cserepet helyezzük közvetlenül napsütéstől védett, de meleg helyre. Amíg a dugvány gyökeret nem ereszt, véletlenül se hagyjuk a földet kiszáradni.

8. Biztosan meggyökeresedett a dugvány, ha csúcsán új levél bontakozott ki. Ekkor óvatosan kiemelhetjük a szaporítóközegből és átültethetjük a növény igényének megfelelő tápanyagtartalmú, közepesen kötött földbe, ugyancsak cserépbe, vagy (ha nem kényes és gyors fejlődésű) már közvetlenül állandó helyére.

NE SOKAT KÖLTSÖN, VEGYEN INKÁBB KÖLCSÖN!

Újja varázsolhatja lakását, ha régi parkettáját felcsiszolja.
Könnyebbé válik a parketta ápolása, tisztítása. Az

IPARCIKK KÖLCSÖNZŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ VÁLLALAT

kijelölt boltjaiban a legmodernebb parkettcsiszológépek
kölcsonözhetők:

Budapest, VI., Szív u. 43.
Telefon: 116-872,

valamint a peremkerületekben üzemelő kölcsönzőboltokban. (—)

NEMZETKÖZI

ÖTLETPARÁDÉ

KIÖNTŐ A FESTÉKDOBOZRA

Nagy festékes dobozra célszerű kiöntőt készíteni. A kiszemelt doboz tetejét már eleve csak félig vágjuk fel és a meghagyott fél tetőrészt kalapáljuk kissé domborúra, majd kilyukasztása után forrasztunk bele fémcső darabot. A fület – ha nincs a dobozon – huzalból hajlitsuk meg, végeit dugjuk át a doboz palástján ütött lyukakon és belülről hajlitsuk el. (Természetesen folyadékot csak a fogantyú nyílásának magasságáig töltünk a kánába.)

FUGGÓPOLC FÜRDŐSZOBÁBA

A fürdőszobák falainak csempézési magassága általában 1,50–1,60 m. Ezért a kis piperepolcok megfelelő magasságba történő felerősítéséhez néhány csempét meg kell bontani, illetve át kell fúrni – közben a csempék megrepedezhetnek. Jobb megoldás, ha hosszabb konzolokat készítünk huzalból, s azokat a felső csempesor fölött erősítjük a falba helyezett műanyagtiplikhez. A konzolokra üveglapot vagy műanyag tálcát helyezhetünk.

CSAVARALÁTÉT

Gyakran előfordul, hogy a kupánt csavar feje alatti farész elkorhad. Hogy a csavar elfordulását megakadályozzuk, tegyünk a feje alá négyzetesre kilyukasztott söröszüveg kupakot. A csavar feje alatt levő szögletes nyakrész besüllyed a kupakba, az pedig a fába és megakadályozza az elfordulást.

SAROKPOLC

Konyhában, vikendházban mindig kevés a hely, ezért szinte minden ténylegi helyet ki kell használnunk. Többnyire kihasználatlan hely például az asztal vagy a tűzhely fölötti szöglet, amit könnyen hasznosíthatunk. Lehetőleg műanyag bevonatú deszkából vágjuk ki a képen látható darabokat, s csavarozzuk azokat (felülről) faltiplikhez erősített kis lécekre.

VIHARLÁMPA HELYETT

Még sok vikendházban, ideiglenes „szerszámkamrában” nincs villanyvilágítás, s táborozáskor a sátorban is csak könnyen hordozható fényforrás jöhet számításba. Elektromos áram híján többnyire zseblámpával vagy petróleumlámpával világítanak, de sok helyen csak a gyertya pótolja az izzólámpát. Nem csöpög szét a faggyú, a huzat sem oltja el az imbolygó lángot, ha a gyertyát átlátó, levágott nyakú, fogantyúval ellátott műanyag flakonba állítjuk. Az égéshez szükséges levegőt a flakon palástján (aljától 1 cm-re) fúrt lyukak biztosítják. Az ötletes megoldás megvalósításával a viharlámpát is helyettesíthetjük.

CSATORNAVEDŐ HULLÁMHÁLÓ

Sokszor okoznak dugulást az esőcsatornába került virágok, falevelek. Igaz, még messze az őszi, de az akác, a hárs stb. virága máris hullik, ezért már most ajánlatos a csatornadugulásra és annak következményeire gondolnunk. Biztosan megakadályozhatjuk a virágok, levelek csatornavályúba hullását, ha az fővédőhálót szerelünk fel. Lehetőleg nem rozsdásodó (vagy a rozsdásodást megelőző védőbevonattal ellátott) huzalhálóból, vagy műanyaghálóból vágjunk le hosszú csíkokat és erősítsük azokat a csatornavályúra.

MAKSYM

CSALÁD

MINI ÖTLETEI

rajz : BÉRCZI OTTÓ

ZERMES TER

*Híradástechnikai
csemegék... 2-8. old.!*

* Tranzisztoros homokóra * Tv-vezérlő
fény * Vételfokozó * Exponáló óra *

